

HIUMAA

majandusülevaade
2024

HIIUMAA

majandusülevaade

2024

Väljaandja

Sihtasutus Hiiumaa Arenduskeskus pakub nõustamist ja tugiteenuseid Hiiumaa ettevõtjatele, investoritele, mittetulundusühingutele ja kohalikule omavalitsusele. Lisaks ettevõtluskeskkonna arengu ja ettevõtjate kasvu toetamisele tegeletakse noorte ettevõtlikkuse arendamisega, Hiiumaa turundustegevuste koordineerimise ja turismivaldkonna arendamisega. Hiiumaa Arenduskeskus kuulub Maakondlike Arenduskeskuste võrgustikku, mis on suurim üle-eestiline nõustamisvõrgustik.

SA Hiiumaa Arenduskeskus
Vabrikuväljak 1, Kärkla
arenduskeskus@hiiumaa.ee

Koostajad: Elmo Harjak, Peep Lillemägi, Angela Koit
Fotod: Priidu Saart, Eike Meresmaa, Argo Nurs, Ivo Panasjuk, Häli-Herta Haavapuu, Kaja Hiis-Rinne, Kristel Peikel, Rivo Veber (Visit Estonia), erakogud
Keeletoimetaja: Kaja Sõrmus
Kujundus: Mariliis Aiaste
Trükk: Manmade Agentuur OÜ

Sisukord

Saateks	6
Majandusaasta 2024 Hiiumaa Arenduskeskuse pilgu läbi	7
Eesti ja Hiiumaa majanduse üldnäitajad	8
Hiiumaa ettevõtlussektorite üldnäitajad	9
Hiiumaa ettevõtetes hõivatud inimeste arv	11
Keskmine palk Hiiumaa ettevõtetes	12
Suurimad tööandjad	12
Suurimad ettevõtted müügitulu järgi	14
Majandussektorite lisandväärtus	15
Majandussektorite ülevaade	16
Keemia-, kummi- ja plastitööstus	16
Hulgi- ja jaekaubandus	18
Tekstiili- ja rõivatööstus	20
Ehitus	21
Metsamajandus	22
Veondus ja laondus	24
Puidutöötlemine ja mööblitööstus	26
Majutus ja toitlustus	28
Toiduainete tootmine	30
Põllumajandus	32
Kalandus	34
Muu tööstus	36
Muud sektorid	37
Eesti väliskaubandus 2024. aastal: langus, kuid stabiliseerumise märgid	39
Ekspord Hiiumaa majanduses	40
Hiiumaa turismiaasta 2024: üldiselt stabiilne aasta, väliskülastajate hulk suurenes ..	42
Ettevõtluse tugioorganisatsioonid	46
Kohaliku omaalgatuse programm	46
Maakondade arengustrateegiate elluviimise toetusmeede 2024-2027	46
Noorte ettevõtlikkuse areng 2024. aastal	48
MTÜ Hiidlaste Koostöökogu 2024. aasta olulised sündmused	51
MTÜ Hiiukala ülevaade kalanduspiirkonna aastast	54
Töötukassa on toeks Hiiumaa tööandjatele	56
Ühendused Hiiumaaga	57
Hiiumaa kinnisvaraturg	60
Analüüsi andmed ja selgitused	68

Saateks

Hiiumaa on kasvanud ühtselt hingavaks omavalitsuseks

1. jaanuari 2024 seisuga elas Hiiumaal 9760 inimest ja aasta hiljem 9780 inimest. Just aasta päris lõpp üllatas positiivselt – elanike arv aasta viimasel päeval jäi võrreldes esimese päevaga 20 inimesega plussi.

See, et meie elanike arv tasapisi, ent järjekindlalt kasvab – et siin soovitakse olla ja siia tulla, viitab sellele, et liigume õiges suunas. Alati saab paremini ning ideaalmaalmas me ei ela. Ent eriti just keerulistel aegadel on hea tõdeda, et kurss on õige.

Maksumaksjaid oli 2024. aastal keskmiselt 6156 inimest kuus (5527 eelmisel aastal), kes said tulu 2822 tööandja juures (2678 eelmisel aastal), millest 657 (623 eelmisel aastal) on registreeritud Hiiu maakonnas.

Laeväihenduses nii mandri kui Saaremaa suunal jätkus järjepidev üleveomahu kasv. Sealjuures on õnnestunud aegamisi hooaega mõlemas suunas pikendada. Paljuski tänu tummisele sündmustekalendri. Kõik need eespool välja toodud asjaolud aitasid kaasa, et 2024. aasta lõpuks laekus valla eelarvesse võrreldes prognoosi ja eelarvestrateegiaga rohkem tulumaksu.

Märkimisväärne on meie veidi enam kui 20-miljonilise eelarve juures põhitegevuse tuleml 3 652 674 eurot. See tähendab, et majandame säästlikult ja kulutõhusalt. See annab kindluse investeerida, kartmata, et me ei tule laenudega toime.

Valla vaates oli 2024. aasta üks kõige olulisem märksõna üheks kasvamine. Täpsemalt selle protsessi lõpule viimine. Varasematel aastatel jõudsim ühe eelarveni, mis sisu mõttes oli kahtlemata kõige tuntavam muudatus sel teel. Ühtlustamine ja valdkondlikule vaatele üleminek on olnud sujuv. 2025. aastast ei ole meil enam osavalla valitsusi. Küll aga tegutsevad jätkuvalt piirkonna arvamuse edastajana osavallakogud.

Väga oluline, et see protsess on toimunud ühisosa otsides. Jah, seetõttu on see kestnud kauem. Aga usun, et seda väärt. Väljast vaadates aitab see kaasa meie kuvandile, et Hiiumaa on paik, kus saad tõeliselt puhata. Siin on mõnus ja rahulik olla. Siin on sõbralikud ja kokkuhoidvad inimesed.

Ja kahtlemata meie saare kõige suurem väärtus ongi meie inimesed. Tegusad ning koostöövõimelised inimesed annavad kindlustunde tulevikule vastu minna. Usun, et purjetame jätkuvalt õigel kursis.

Hergo Tasuja
Hiiumaa vallavanem

Majandusaasta 2024 Hiiumaa Arenduskeskuse pilgu läbi

Hiiumaa majandus 2024. aastal peegeldas 2023. aastal alanud languse jätkumist, aga ka mõningast stabiliseerumist. Saare ettevõtete müügitulu oli kokku 208,5 miljonit eurot, mis on 3% vähem kui 2023. aastal. Hiiumaalt eksporditi kaupu ja teenuseid 51,7 miljoni euro väärtuses. Peamisteks eksporditurgudeks olid jätkuvalt Soome, Saksamaa ja Rootsi, mis moodustasid kokku 53,6% ekspordikäibest.

Hiiumaa majanduse üheks peamiseks tugisambaks on jätkuvalt plastitööstus – selle müügi käive püsis stabiilne ning ekspordimaht kasvas. Kasvu näitasid puidu- ja mööblitööstus, toiduainete tootmine ja muud tootmisvaldkonnad. Samuti „muud sektorid“ näitas 9% müügitulu kasvu, mis viitab majanduse mitmekesistamisele. Töökohtade arv vähenes mitmes sektoris, aga registreeritud töötus oli jätkuvalt Eesti madalaim – 3,5%.

2024. aastal keskendus Hiiumaa Arenduskeskus ettevõtluskeskkonna tugevdamisele ja kogukondade arendamisele. Nõustati nii alustavaid kui ka tegutsevaid ettevõtjaid, korraldati praktilisi koolitusi ning loodi võimalusi ettevõtjate koostööks. Fookuses olid tootlikkuse kasv, uuenduslikud ärimudelid ja tõhusad turunduskanalid.

Turismivaldkonnas hoiti Hiiumaa nähtavust nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt – seda Green Destinations kuldtaseme positsiooni ja UNESCO biosfääri programmiala tunnustuse kaudu. Hiiumaa.ee veebivärv ja kaardirakendus täiendati mitmekeelse sisu ning audiogiididega, et pakkuda külalistajatele mugavat ja informatiivset kasutus kogemust. Korraldati mitmeid hooajaväliseid sündmusi ning tutvustati Hiiumaa võimalusi Eestis tegutsevatele sündmuse- ja reisikorraldajatele.

Noorte ettevõtlikkuse toetamiseks jätkusid õpilasfirmade programmid ja noorte ettevõtlusinkubaatori tegevused. Hiiumaa noorte stipendiumifond sai uusi toetajaid ning andis välja kaks stipendiumi – ühe arstiteaduste ja teise sotsiaalpedagoogika eriala tudengile.

Liis Lukas
SA Hiiumaa Arenduskeskuse juhataja

Eesti ja Hiiumaa majanduse üldnäitajad

Statistikaameti andmetel langes Eesti SKP 2024. aastal 0,3%. Suurema positiivse mõjuga olid energeetikasektor (lisandväärtuse kasv 21%), kinnisvaraalaane tegevus ning info ja side (mõlemad +5,7%). Positiivselt mõjus ka töötlev tööstus (+0,5%) ja kaubandus (+0,8%). Tugeva negatiivse panusega paistsid silma ehitus (-12,9%), veondus ja laondus ning haldus- ja abitegevused.

Eratarbimine liikus aasta jooksul kõikuvalt, kuid lõpetas siiski positiivselt. Investeeringud vähenesid aasta teises pooles, mida mõjutas peamiselt 2023. aasta kõrge võrdlusbaas. Aasta kokkuvõttes kahanesid nii eksport kui import 1,1%, ent aasta lõpus näitasid mõlemad taas kasvu. Netoeksport jäi negatiivseks – Eestisse osteti rohkem kaupu ja teenuseid, kui suudeti välismaale müüa. 2024. aasta läbivaks jooneks oli majanduse paranemine kvartalist kvartalisse. Kõige rohkem kasvas ettevõtluse lisandväärtus ning paranes väliskaubandus. Aasta kokkuvõttes näitasid mõlemad küll vähenemist (-1,1%), kuid aasta alguse langused olid aasta lõpuks pöördunud juba kasvuks.

Majanduse paranemist peegeldas väliskaubandus, mis neljandas kvartalis taas kasvu näitas. Kaupade ja teenuste eksport kokku suurenes 3,2% ning import 3,5%. Kaupade väljaveedu kasvas 4,9%, mida toetas eelkõige puidu- ja metallitoodete eksport. Kodumajapidamiste investeeringud eluruumidesse vähenesid oluliselt (-19,2%), samas kui investeeringud transpordivahenditesse kasvasid 71,9%. See viimane muutus peegeldab 2025. aastast kehtima hakanud automaksu ootusest tingitud soetusi.

Hiiumaa majandus 2024. aastal peegeldas 2023. aastal alanud languse jätkumist. Saare ettevõtete müügitulu oli kokku 208,5 miljonit eurot, mis on 3% vähem kui 2023. aastal. Ärikasum vähenes kokku 5%.

Hiiumaalt eksporditi kaupu ja teenuseid 51,7 miljoni euro väärtuses, moodustades 24,8% müügitulust. Numbriliselt ja protsendiliselt on see veidi madalam kui aasta varem. Suurimateks eksporditurgudeks olid jätkuvalt Soome, Saksamaa ja Rootsi, mis moodustasid kokku 53,6% ekspordikäibest.

Tööhõive määr Hiiumaal oli jätkuvalt üks kõrgemaid Eestis (71,3%), jäädes alla vaid Harju maakonnale. Registreeritud töötus oli 2024. aasta lõpuks vaid 3,5%, mis näitab, et tööealine elanikkond on üldiselt hästi hõivatud ning vaba tööjõud peaaegu puudub. Osa Hiiumaa elanikest töötab väljaspool saart või on nende füüsiline töökoht Hiiumaal, aga töödandja on registreeritud teises maakonnas. Vallale laekuvast tulumaksueraldise tulust tuli 30% Hiiumaal registreeritud ettevõtetelt.

Statistikaameti andmetel oli 2024. aasta keskmine brutokuupalk Eestis 1981 eurot, mis on 8,1% kõrgem kui 2023. aastal. Hiiumaa keskmine brutopalk oli 1537 eurot, näidates aastakasvaks 9,9%, kuid jäädes siiski oluliselt alla Eesti keskmisele. Ettevõtlussektor oli keskmine palk 1360 eurot, kasvades 5%. Tööjõukulud tõusid 3% ja lisandväärtuse kasv töötaja kohta oli 2%.

Allikad: Statistikaamet, Äriregister, Hiiumaa vald

Hiiumaa ettevõtlussektorite üldnäitajad

Hiiumaa majanduse keskseks sektoriks on jätkuvalt plastitööstus, mille müügitulu ületas 2024. aastal 49 miljonit eurot, moodustades 24% maakonna ettevõtete kogukäibest. Müügitulu püsis võrreldes 2023. aastaga stabiilsena. Plastitööstus on endiselt juhtiv ka ekspordimahult, andes üle poole Hiiumaa ettevõtluse ekspordikäibest.

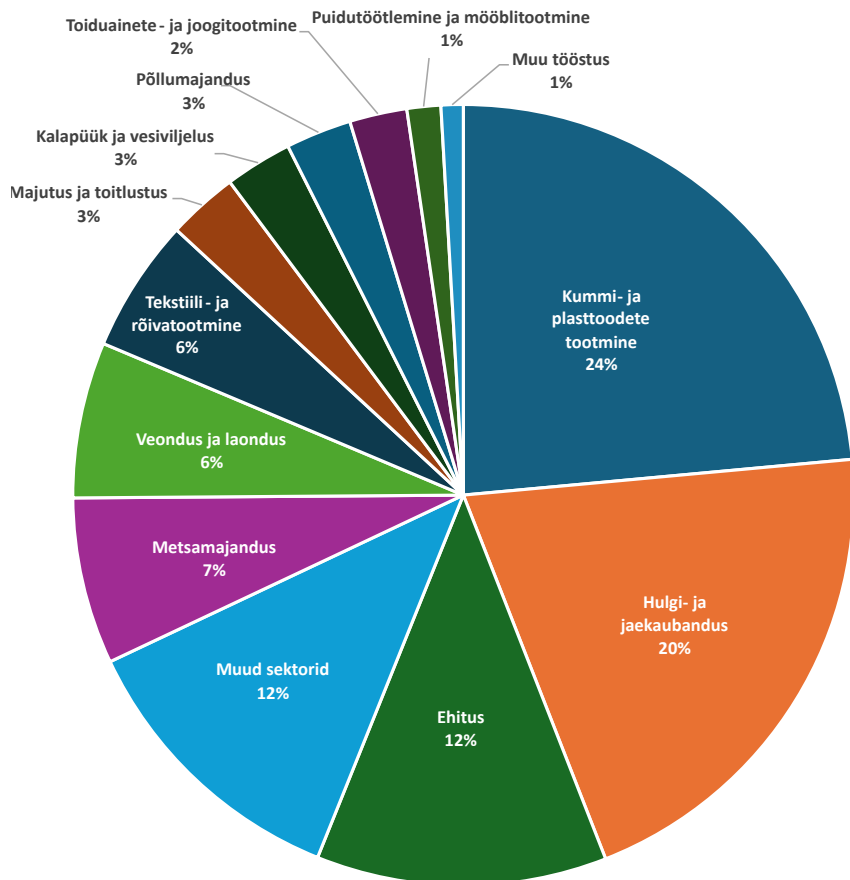
Puidu- ja mööblitootmine, toidu- ja joogitootmine ning muud tootmisalad näitasid müügitulu kasvu. „Muud sektorid“ suurendasid oma osakaalu 9%-lt 12%-le, mis viitab majanduse mitmekesistumisele. Tekstiilitööstus pöördus pärast 2023. aasta langust taas tõusule, suurendades osakaalu 5%-lt 6%-le. Samal ajal vähenes veonduse ja laonduse osakaal ning majutuse ja toitlustuse osakaal. Majutus ja toitlustus on vaid üks osa turismisektorist ega kajasta terviklikult turismist tulenevat majanduslikku mõju.

Hiiumaa ettevõtete müügitulu aastatel 2020–2024

Tegevusala	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Põllumajandus	2 908 601	4 786 425	5 036 806	5 983 946	5 678 974	-5%
Metsamajandus	12 589 710	14 352 934	20 760 439	16 673 307	14 385 535	-14%
Kalapüük ja vesiviljelus	3 561 277	3 537 434	4 205 336	6 979 548	5 809 465	-17%
Toiduainete- ja joogitootmine	2 963 746	3 491 125	3 803 619	4 643 923	4 957 475	7%
Tekstiili- ja rõivatootmine	17 856 598	22 499 162	25 399 390	11 043 108	11 544 713	5%
Puidutöötlemine ja mööblitootmine	5 614 026	5 794 575	4 994 108	2 491 897	2 916 022	17%
Kummi- ja plastitoodete tootmine	45 283 539	49 573 279	53 821 242	49 143 189	49 090 474	-0%
Muu tootmine	2 078 198	1 566 603	2 308 235	1 716 818	1 913 985	11%
Ehitus	17 849 462	18 107 018	20 332 882	26 418 421	25 078 236	-5%
Hulgi- ja jaekaubandus	34 584 946	40 725 161	46 681 453	45 305 715	42 809 011	-6%
Veondus ja laondus	12 031 750	15 202 422	18 283 447	15 238 775	13 465 124	-12%
Majutus ja toitlustus	3 964 859	5 498 423	5 580 312	6 416 980	6 093 563	-5%
Muud sektorid	13 548 046	13 586 245	18 082 068	22 833 194	24 815 303	9%
Kokku	174 834 758	198 720 806	229 289 337	214 888 821	208 557 880	-3%

Allikas: Äriregistri andmete analüüs

Hiiumaa olulisemate sektorite käivate osatähtsus kogukäibest 2024. aastal

Allikas: Äriregistri andmete analüüs

Selgituseks: majandusülevaate aluseks on peamiselt äriregistri andmed, kus ettevõtete asukohaks on määratud nende ametlik aadress. See ei pruugi alati kattuda ettevõtte tegeliku tegevuskohaga, ning paljud ettevõtted tegutsevad mitmes asukohas. Seetõttu on antud analüüsis arvestatud kõikide Hiiumaale registreeritud ettevõtete näitajaid, sõltumata sellest, kas osa nende tegevusest toimub maakonnast väljaspool.

Samal ajal ei ole analüüsis olnud võimalik arvestada suurettevõtete andmeid, kes on registreeritud teistes maakondades (nt Harjumaal), kuid kellel on tegevus Hiiumaal (nt Selver ja Rimi). See puudutab eelkõige hulgi- ja jaekaubandust ning info- ja side valdkonda.

Hiiumaa ettevõtetes hõivatud inimeste arv

Avalikus sektoris töötab 24,6% ja erasektoris 75,4% hõivatutest. Erasektoris vähenes hõivatute arv Hiiumaal teist aastat järjest. Enim vähenes hõivatute arv hulgi- ja jaekaubanduses ning tekstiili- ja rõivatootmises, kus töötajate arvu vähenemine on tingitud sektori ühe suurima ettevõtte tellimusmahtude vähenemisest.

Samas on märgata ka positiivseid trende: liigitamata muudes majandusharudes ning majutuse ja toitlustuse valdkonnas hõivatute arv kasvas, näidates, et maakonna majandus on osaliselt mitmekesisumas ja teatud sektorites on töökohtade loomise potentsiaal säilinud.

Erinevates sektorites hõivatute arv aastatel 2020–2024

Tegevusala	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Põllumajandus	49	53	52	51	55	8%
Metsamajandus	47	53	56	52	49	-6%
Kalapüük ja vesiviljelus	50	40	45	42	43	2%
Toiduainete- ja joogitootmine	61	60	63	67	67	0%
Tekstiili- ja rõivatootmine	110	98	93	85	73	-14%
Puidutöötlemine ja mööblitootmine	48	51	38	38	38	0%
Kummi- ja plasttoodete tootmine	431	484	479	437	409	-6%
Muu tootmine	23	14	14	18	19	6%
Ehitus	242	247	263	286	272	-5%
Hulgi- ja jaekaubandus	244	256	246	237	193	-19%
Veondus ja laondus	168	195	189	167	168	1%
Majutus ja toitlustus	106	136	112	118	127	8%
Muud sektorid	292	252	294	325	370	14%
Kokku	1 871	1 939	1 944	1 923	1 883	-2%

Allikas: Äriregistri andmete analüüs

Keskmine palk Hiiumaa ettevõtetes

Keskmine palk sektorite lõikes aastatel 2020–2024

Keskised palgad Hiiumaa ettevõtetes kasvasid 2024. aastal üldiselt 5%. Statistikaameti erinevad analüüsid viitavad, et tegelik kasv võis olla veelgi suurem. Kõrgeim keskmine palk on juba mitmendat aastat järjest kalapüügi ja vesiviljeluse sektoris, kuigi võrreldes eelmise aastaga selles sektoris palk mõnevõrra vähenes.

Samas on palgasurve, mida tugevdab mitu aastat kõrgena püsinud inflatsioon, oluline tegur, mis võib vähendada ettevõtlike konkurentsivõimet.

Keskmine palk sektorite lõikes aastatel 2020–2024

Tegevusala	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Põllumajandus	626	744	1 026	1 173	1 219	4%
Metsamajandus	1 536	1 648	1 795	1 711	1 903	11%
Kalapüük ja vesiviljelus	1 736	2 322	2 267	2 627	2 222	-15%
Toiduainete ja joogitootmine	927	1 173	1 166	1 278	1 406	10%
Tekstiili- ja rõivatootmine	691	744	847	908	917	1%
Puidutöötlemine ja mööblitootmine	1 031	1 012	1 114	1 272	1 329	4%
Kummi- ja plasttoodete tootmine	1 236	1 306	1 382	1 519	1 630	7%
Muu tootmine	1 005	1 270	1 299	1 081	1 183	9%
Ehitus	1 080	1 112	1 219	1 260	1 256	-0%
Hulgi- ja jaekaubandus	592	1 013	1 222	1 342	1 525	14%
Veondus ja laondus	917	1 025	1 256	1 366	1 369	0%
Majutus ja toitlustus	556	489	638	725	755	4%
Muud sektorid	683	636	931	1 044	1 197	15%
Hiiumaa keskmine palk	933 €	1 044 €	1 201 €	1 292 €	1 360 €	5%

Allikas: Äriregistri andmete analüüs

Suurimad tööandjad

Suurima töötajate arvuga ettevõtted Hiiumaal on aastast aastasse püsinud samad. Suurim tööandja on aktsiaselts M ja P NURST, mille aasta keskmine töötajate arv oli 163. Järgnesid Hiiumaa Tarbijate Ühistu 90 töötajaga ning AS Dagoplast 89 töötajaga.

Hiiumaal ei tegutse töötajate arvu järgi ühtegi suuret ettevõtet (250+ töötajat). Maakonnas on viis keskmise suurusega ettevõtet (50–249 töötajat) ja 23 väikeetevõtet (10–49 töötajat). Ülejäänud ettevõtted kuuluvad mikroetevõtete kategooriasse, kus on kuni 9 töötajat.

Arvestuses ei kajastu füüsilisest isikust ettevõtjad. Statistikaameti andmetel tegutses Hiiumaa maakonnas 2024. aastal aktiivselt (toimus majandustegevus) 866 osaühingut, 10 aktsiaseltsi ja 295 FIE-t.

Suurimad tööandjad

Ettevõtte	2023	2024	Muutus
aktsiaselts M ja P NURST	173	163	-10
Hiiumaa Tarbijate Ühistu	86	90	4
AS Dagoplast	93	89	-4
Korrashoid OÜ	63	61	-2
Hiiumaa Köök ja Pagar OÜ	51	51	0
Aktsiaselts DALE LD.	40	40	0
EstPak Plastik Aktsiaselts	39	40	1
Osaühing Lade	48	39	-9
OÜ HIIU AUTOTRANS	43	39	-4
AS Hiiu Kalur	37	37	0
Osaühing Liisbet Tukat	48	37	-9
Osaühing CANTER INVEST	29	31	2
Pharma Systems Eesti Osaühing	32	25	-7
osaühing Faasion	25	23	-2
HMPK OÜ	21	21	0
Aurelicom OÜ	10	17	7
Haasoja OÜ	10	14	4
DAGOpen OÜ	14	13	-1
OÜ Meritik	14	13	-1
Sailing Estonia OÜ	11	13	2
Hiiumaa Tervisekeskus OÜ	*	12	*
Dagöstrand OÜ	*	11	*
OÜ Avangard Ehitus	*	11	*
PROSPER LINE OÜ	12	11	-1
AS B-plast	11	10	-1
Kuubik Projekt OÜ	10	10	0
Osaühing Hiiumaa Agro	10	10	0
OÜ KEMEH	10	10	0

Majandusaasta aruannetes kajastatakse töötajate keskmine arv taandatult täistööajale.

Näiteks Korrashoid OÜ töötajate tegelik koguarv oli 104.

Ettevõtete andmed kajastuvad majandusülevaates täismahus, isegi kui ettevõtete tegevus toimub olulisel määral väljaspool maakonda.

Allikas: Äriregistri andmete analüüs

Suurimad ettevõtted müügitulu järgi

Neljal suurima käibega ettevõttel ületas müügitulu 10 miljonit eurot. Suurima käibega ettevõtteks oli AS Dagöplast, kellele järgnes Hiiumaa Tarbijate Ühistu vaid pisut väiksema müügituluga. Märkimisväärset kasvu näitas Vilton Hiiu OÜ, mille müügitulu peaaegu kahekordistus. Hiiumaal oli 2024. aastal kokku 31 ettevõtet, mille müügitulu ületas 1 miljonit eurot.

Hiiumaa suurimad ettevõtted müügitulu järgi 2024. aastal

Ettevõtte	2023	2024	Muutus
AS Dagöplast	17 955 254	19 295 762	7%
Hiiumaa Tarbijate Ühistu	18 543 704	19 163 943	3%
aktsiaselts M ja P NURST	15069718	14 765 625	-2%
HMPK OÜ	13 207 523	10 403 812	-21%
EstPak Plastik Aktsiaselts	8 918 263	7 954 787	-11%
osaühing Faasion	7 504 429	6 982 296	-7%
ISC International OÜ	5 521 936	5 811 732	5%
AS Hiiu Kalur	6 662 214	5 188 289	-22%
OSAÜHING PAKPOORD	4 022 546	4 421 397	10%
Aktsiaselts DALE LD.	3 239 510	3 606 441	11%
Hiiumaa Köök ja Pagar OÜ	3 342 656	3 464 087	4%
OÜ Vilton Hiiu	1 372 680	2 593 631	89%
Aurelicom OÜ	2 318 601	2 207 780	-5%
OÜ HIIU AUTOTRANS	2 217 137	2 147 048	-3%
Osaühing CANTER INVEST	2 143 495	2 099 131	-2%
Korrashoid OÜ	1 976 433	2 016 596	2%
OÜ VR Apteegid	1 762 834	1 824 041	3%
osaühing Vesset	1 424 892	1 668 902	17%
Osaühing Valve Raide Apteek	1 377 114	1 648 097	20%
osaühing Tiit-Reisid	1 542 670	1 629 435	6%
Vörko OÜ	1 615 019	1 623 390	1%
STATS Unities OÜ	1 138 269	1 608 600	41%
Osaühing Hiiumaa Agro	1 342 145	1 426 121	6%
OÜ Riburada	1 241 144	1 332 839	7%
Osaühing Liisbet Tukat	1 327 175	1 329 013	0%
OÜ Kärdla Apteek	1 185 037	1 318 610	11%
OÜ Berku Eritööd	1 327 175	1 242 042	-6%
KADOK OÜ	441 904	1 111 647	152%
Haasoja OÜ	662 431	1 053 470	59%
Mullaabi OÜ	1 254 947	1 019 639	-19%
DAGOpen OÜ	1 048 883	1 010 579	-4%
OSAÜHING Kapastu	1 160 352	985 298	-15%
Steven-VV OÜ	973 655	957 923	-2%
AS B-plast	804 275	954 451	19%
Juhthunt OÜ	705 276	952 050	35%

Allikas: Äriregistri andmete analüüs

Majandussektorite lisandväärtus

Hiiumaa ettevõtete kogulisandväärtus püsis 2024. aastal sisuliselt eelmise aasta tasemel (-0,1%). Suurima panuse sellesse andis plastitööstus.

Aasta varasemaga võrreldes kasvas lisandväärtus oluliselt põllumajanduses, puidu- ja mööblitööstuses ning toiduainete ja joogitootmises. Langust näitasid kalandus ning hulgi- ja jaekaubandus. Plastitööstuses loodava lisandväärtuse osatähtsus kogu maakonna lisandväärtusest oli jätkuvalt suurim, 22,5%.

Lisandväärtus¹ Hiiumaal erinevate sektorite lõikes aastatel 2020–2024

Tegevusala	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Põllumajandus	-549 504	3 389 354	3 649 530	3 568 705	4 220 092	18%
Metsamajandus	2 591 640	2 707 408	3 918 977	3 009 173	3 107 017	3%
Kalapüük ja vesiviljelus	2 240 748	2 516 808	2 893 570	5 606 902	4 306 474	-23%
Toiduainete ja joogitootmine	1 268 982	1 421 610	1 667 314	1 903 484	2 403 873	26%
Tekstiili- ja rõivatootmine	3 241 607	5 152 464	5 399 166	2 061 674	2 147 801	4%
Puidutöötlemine ja mööblitootmine	1 133 441	1 219 153	1 085 339	758 874	945 555	25%
Kummi- ja plasttoodete tootmine	13 231 074	14 659 055	14 885 645	14 891 259	15 403 942	3%
Muu tootmine	810 019	487 122	766 271	652 195	870 617	34%
Ehitus	6 003 318	6 938 064	7 729 013	8 910 853	8 371 693	-6%
Hulgi- ja jaekaubandus	5 011 573	6 825 443	8 290 578	8 256 941	7 269 996	-12%
Veondus ja laondus	3 971 908	4 794 506	5 657 448	5 098 496	4 782 198	-6%
Majutus ja toitlustus	1 621 755	2 608 663	2 209 069	2 253 006	2 053 251	-9%
Muud sektorid	6 993 518	9 149 096	10 153 412	11 448 657	12 467 831	9%
Kokku	47 570 079	61 868 746	68 305 332	68 420 219	68 350 340	-0,1%

Allikas: Äriregistri andmete analüüs

¹ Antud analüüsis on läbivalt lisandväärtuse arvutuse valemiks: Lisandväärtus = Ärikasum + Tööjõukulud + Põhivara kulum

Majandussektorite ülevaade

Keemia-, kummi- ja plastitööstus

Plastitööstus on Hiiumaal juba aastaid olnud juhtiv majandussektor, paistes silma nii käibe, lisandväärtuse, ekspordi kui ka töötajate arvu poolest. Sama trend jätkus ka 2024. aastal.

Sektori müügitulu stabiliseerus, jäädes eelmise aastaga võrreldes sisuliselt samale tasemele (-0,1%). Märkimisväärselt paranes lisandväärtus töötaja kohta ning eriti silmapaistvalt kasvas ärikasum.

Ettevõtete palga- ja tööjõukulud püsisid stabiilsena, mis viitab efektiivsuse kasvule – seda eriti arvestades, et töötajate keskmine arv sektoris vähenes 6,4%. Aastatel 2021–2024 on plastitööstuse töötajate arv vähenenud kokku 15,5%, mis tähendab, et sektoris töötab täna 70 inimest vähem kui neli aastat tagasi.

Keemia-, kummi- ja plastitööstuse sektori üldnäitajad Hiiumaal

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Müügitulu	45 283 539	49 573 279	53 821 242	49 143 189	49 090 474	-0,1%
Ostud ja parendused	1 547 556	2 974 628	1 841 645	1 558 502	1 928 242	23,7%
Palgakulu	6 390 759	7 587 624	7 946 013	7 965 509	7 999 163	0,4%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	1 989 793	2 286 302	2 206 318	2 195 328	1 999 607	-8,9%
Tööjõukulud	8 505 413	10 113 803	10 607 928	10 633 955	10 678 882	0,4%
Töötajate keskmine arv	431	484	479	437	409	-6,4%
Ärikasum	2 735 868	2 258 950	2 071 399	2 061 976	2 725 453	32,2%
Lisandväärtus	13 231 074	14 659 055	14 885 645	14 891 259	15 403 942	3,4%
Keskmine palk	1 236	1 306	1 382	1 519	1 630	7,3%
Lisandväärtus töötaja kohta	30 699	30 287	31 077	34 076	37 662	10,5%

Allikas: Ärireistri andmete töötlus

Hiiumaa plastitööstuse sektori suurima käibega ettevõtte AS Dagöplast ja M ja P Nurst andsid suurema osa sektori kogukäibest ning nendes on hõivatud enamik sektori töötajatest.

AS M ja P Nurst 2024. aasta tegevusest oli suurema osatähtsusega elektriseadmete koostamine 52%, kaablikõdikute koostamine 34%, plastdetailide valmistamine 10%, rahvusvaheline kauba vedu 4%. Eksport moodustab üle 90% ettevõtte müügi mahust.

AS Dagöplast peamiseks toodanguks on biolagunevad kilekotid, biolagunevad hügieenitoodete kiled ja põllumajanduses kasutatavad biolagunevad multskiled. Polüetüleenist toodetakse erinevaid kilekotte, kilepõllesid, hoiatuslinte, kaablikaitse linte ja puidukatte kilet. Samuti töödeldakse ümber plastijäätmeid. Eksport moodustab üle 70% ettevõtte müügi mahust.

AS M ja P Nurst on viimastel aastatel seisnud silmitsi müügitulu vähenemisega, mida on põhjustanud laiem majandusseisak. Ettevõtte on sellele vastanud kulude optimeerimise ja tegevusprotsesside tõhustamisega, et säilitada stabiilne kliendibaas. Investeeringud tehnoloogilistesse uuendustesse ja tootmisvõimekuse kasvatamisse näitavad suunda jätkusuutliku arengu ja konkurentsivõime tugevdamise poole. Samuti on ettevõtte pööranud tähelepanu riskijuhtimise strateegiate uuendamisele, et tulla toime muutliku majanduskeskkonna väljakutsetega.

Dagöplast AS on kujunenud üheks suurimaks kiletootjaks Baltikumis ja Skandinaavias. Ettevõtte põhifookus on biolagunevate toodete arendamisel ja müügil, mille osakaal tootmises on järjepidevalt kasvanud.

2024. aastal keskendus Dagöplast tootmise tõhususe parandamisele, seadmete hooldusele ja töötajate koolitamisele. Ettevõtte jätkas osalemist rohepöörde algatustes koostöös Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusega ning alustas rahvusvahelist koostööd projektis Life. Eesmärgiks on leida jätkusuutlik lahendus bioplastide tootmiseks, mis vähendab keskkonnamõjusid ja suurendab biopõhiste materjalide kasutamist. 2025. aastal süvendatakse koostööd emaettevõtte tehastega Itaalias ja plaanitakse kasvatada biolagunevate toodete müüki.

Keemia-, kummi- ja plastitööstuse sektori suurimad ettevõtted Hiiumaal 2024

Ettevõtte	Käive	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta
AS Dagöplast	19 295 762	89	53 154
aktsiaselts M ja P NURST	14 765 625	163	23 856
EstPak Plastik Aktsiaselts	7 954 787	40	65 023
Aktsiaselts DALE LD.	3 606 441	40	39 858
Osaühing Liisbet Tukat	1 329 013	37	31 157
AS B-plast	954 451	10	48 436
Pharma Systems Eesti Osaühing	934 702	25	32 283
Aquaviit OÜ	235 527	5	27 681

Allikas: Ärireistri andmete töötlus

Hulgi- ja jaekaubandus

2024. aastal vähenes Hiiumaal kaubandussektori müügitulu ja ärikasum. Samas suunas liikus ka palgakulu ning eriti murettekitav on asjaolu, et sektori töötajate arv kahanes 19% võrra.

Positiivse poole pealt kasvas keskmine palk ning suurenes lisandväärtus töötaja kohta, mis viitab sektori efektiivsuse kasvule. Siiski, sotsiaalmajanduslikus vaates on trendid Hiiumaa jaoks murettekitavad – väheneb nii tööhõive kui ka sektori kogumõju kohalikule majandusele.

Tuleb arvestada, et antud analüüs kajastab ainult Hiiumaale registreeritud ettevõtete majandusnäitajaid. Mandrile registreeritud suurte kaubanduskettide tegevust ei ole võimalik Ärireistri andmete põhjal täpselt hinnata, mistõttu jääb osa sektori tegelikust mõjust analüüsist välja. Analüüsi koostamise hetkel puudusid majandusaastaaruanded kahel sektori ettevõttel, mille 2023. aasta kogukäive oli kokku ligi miljon eurot.

Hulgi- ja jaekaubanduse sektori üldnäitajad ja trendid Hiiumaal

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Müügitulu	34 584 946	40 725 161	46 681 453	45 305 715	42 809 011	-5,5%
Ostud ja parendused	1 218 302	3 899 334	923 689	2 052 858	1 364 493	-33,5%
Palgakulu	1 732 346	3 112 164	3 606 931	3 817 828	3 532 422	-7,5%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	525 819	634 341	751 316	864 733	765 007	-11,5%
Tööjõukulud	3 273 743	4 138 917	4 815 253	5 096 801	4 715 783	-7,5%
Töötajate keskmine arv	244	256	246	237	193	-18,6%
Ärikasum	1 212 011	2 052 185	2 724 009	2 295 407	1 789 206	-22,1%
Lisandväärtus	5 011 573	6 825 443	8 290 578	8 256 941	7 269 996	-12,0%
Keskmine palk	592	1 013	1 222	1 342	1 525	13,6%
Lisandväärtus töötaja kohta	20 539	26 662	33 702	34 839	37 668	8,1%

Allikas: Ärireistri andmete töötlus

Sektori müügitulu andsid peamiselt kaks suuremat ettevõtet: Hiiumaa Tarbijate Ühistu ja osaühing Faasion, kelle panus moodustas märkimisväärse osa kogu sektori käibest.

Hiiumaa Tarbijate Ühistul on klientide teenendamiseks Hiiumaal avatud seitse kauplust ja 2024. aastal avati Kõpu suvepood. Kaubanduslikku pinda on kauplustes kokku 3650 m². Hiiumaa Tarbijate Ühistu kuulub Coop Eesti Ettevõtete hulka, mis on viis aastat järjest hinnatuim tööandja kaubandusvaldkonnas.

Alates 2024. aastast on Hiiumaa Tarbijate Ühistul riiklik kriisipood, kuhu riik on eraldanud generaatori ning loodud on ühendused generaatorile üleminekuks elektrikatkestuse korral. Samuti on kolmes Konsumis (Hiius, Tormis ja Käinas) ja tütarettevõtte Hiiumaa Kõök ja Pagar tootmises keskkonnasõbralikud CO₂-l töötavad külmasüsteemid.

Hiiumaa Tarbijate Ühistu majandusaasta aruandes tuuakse välja, et Hiiumaa jaekaubandust

iseloostab selge sesoonsus – suvekuudel on kaupluste käive enam kui kahekordne võrreldes talveperioodiga. See toob kaasa olukorra, kus suvel napib tööjõudu ja müügipinda, kuid talvel jäävad need alakasutatuks. Lisaks mõjutavad kaubanduse arengut parvlaeva- ja lennuliikluse kvaliteet. Positiivse margina nähakse seda, et Hiiumaa on jätkuvalt atraktiivne sihtkoht nii puhkajatele kui ka kaugtöötajatele ning oluliseks peetakse kogu maailmas kasvavat trendi eelistada kohalikke tooteid ja toetada kohalikku ettevõtlust.

Osaühing Faasion hindab oma 2024. aasta aruandes, et majanduslangus Eestis jätkus ning eratarbimine vähenes majandusliku ja geopoliitilise ebakindluse tõttu, mõjutades müügihahtusid.

Aasta teises pooles ilmesid esimesed märgid kinnisvaraturu elavnemisest seoses euribori langusega. Ettevõtte jätkab 2025. aastal tegutsemist ehitusmaterjalide müügi valdkonnas, prognoosides käibeks ligikaudu 7,5 miljonit eurot. Faasion ootab mõõdukast majanduse taastumist ja inflatsiooni aeglustumist.

Hulgi- ja jaekaubanduse sektori suurimad ettevõtted Hiiumaal 2024

Ettevõtte	Käive	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta
Hiiumaa Tarbijate Ühistu	19 163 943	90	35 623
osaühing Faasion	6 982 296	23	54 597
OÜ VR Apteegid	1 824 041	7	41 277
Osaühing Valve Raide Apteek	1 648 097	6	37 606
STATS Unities OÜ	1 608 600	0	
OÜ Kärkla Apteek	1 318 610	4	46 407
Steven-VV OÜ	957 923	6	86 162
Osaühing NUMITOR	946 058	8	22 372
osaühing KRIPTON	846 170	1	105 890

Allikas: Ärireistri andmete töötlus

Tekstiili- ja rõivatööstus

2024. aastal Hiiumaa tekstiilitööstuse müügitulu pisut kasvas, kuid töötajate arv vähenes ning investeringute maht langes märkimisväärselt, mis viitab sektori üldisele jahtumisele.

Sektori netokäibe ja lisandväärtuse kasvu peamised mõjutajad olid OÜ ISC International ja OSAÜHING PAKPOORD, kelle müügikäibe moodustas kokku ligikaudu 94% kogu sektori käibest. Oluline on siiski märkida, et nii nende ettevõtete kui ka Osaühing Lade põhitegevus toimub väljaspool Hiiumaad.

Tekstiili- ja rõivatööstuse sektori üldnäitajad Hiiumaal

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Müügitulu	17 856 598	22 499 162	25 399 390	11 043 108	11 544 713	4,5%
Ostud ja parendused	265 940	235 258	159 037	297 854	8 020	-97,3%
Palgakulu	912 473	874 468	944 838	926 390	802 951	-13,3%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	317 517	643 013	463 732	441 529	423 310	-4,1%
Tööjõukulud	1 223 912	1 191 112	1 261 359	1 236 730	1 071 940	-13,3%
Töötajate keskmine arv	110	98	93	85	73	-14,1%
Ärikasum	1 700 178	3 318 339	3 674 075	383 415	652 551	70,2%
Lisandväärtus	3 241 607	5 152 464	5 399 166	2 061 674	2 147 801	4,2%
Keskmine palk	691	744	847	908	917	0,9%
Lisandväärtus töötaja kohta	29 469	52 576	58 056	24 255	29 422	21,3%

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Hiiumaal tegutseva OÜ Meritiku tegevus keskendub tööriivaste valmistamisele teenustöona. Ettevõtte tootmisüksus asub Kärdlas ning 2024. aastal ulatus müügitulu 286 047 euroni, mis tähendas 2% kasvu võrreldes eelneva aastaga. Valdav osa ehk 99,8% müügitulust pärines ekspordist Soome. Ettevõtte lõpetas 2024. majandusaasta 12 361 euro suuruse kasumiga (2023. aastal 8337 eurot). Võrreldes eelmise aastaga suurenesid nii töötasud kui ka sotsiaalmaksud mõeldukalt, viidates stabiilsele ja jätkusuutlikule arengule.

Tekstiili- ja rõivatööstuse sektori suurimad ettevõtted Hiiumaal

Ettevõtte	Käive	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta
ISC International OÜ	5 811 732	1	273 992
OSAÜHING PAKPOORD	4 421 397	8	105 778
Osaühing Lade	690 651	39	15 128
OÜ Meritik	286 047	13	20 086
OÜ HIIU VILL	167 996	6	19 427
osaühing ABERMEX	50 323	3	744
OÜ KOOSLOOME	48 665	0	
DesigRi OÜ	46 461	1	21 186

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Ehitus

Kui 2020-2023 sektori müügitulu järjest suurenes, siis 2024. aastal olid Hiiumaa ehitussektori majandusnäitajad languses. Siinkohal on oluline ära märkida, et kuigi sektori kogunäitajad näitavad 2024. aastal müügitulu langust, suurenesid juhtivate ettevõtete käibed.

Sektori liidriks tõusis OÜ Vilton Hiiu, kes teenis suure osa oma käibest avaliku sektori tellimusi täites. Ettevõtte tegutses peatöövõtjana mitmete Hiiumaale oluliste objektide ehitamisel.

Ehitussektori üldnäitajad Hiiumaal

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Müügitulu	7 849 462	18 107 018	20 332 882	26 418 421	25 078 236	-5,1%
Ostud ja parendused	412 170	375 206	909 875	1 455 434	648 275	-55,5%
Palgakulu	3 136 845	3 294 889	3 845 646	4 323 944	4 099 431	-5,2%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	450 411	614 515	646 638	774 008	840 182	8,5%
Tööjõukulud	4 454 811	4 655 527	5 133 937	5 772 465	5 472 740	-5,2%
Töötajate keskmine arv	242	247	263	286	272	-4,9%
Ärikasum	1 098 096	1 668 022	1 948 438	2 364 380	2 058 771	-12,9%
Lisandväärtus	6 003 318	6 938 064	7 729 013	8 910 853	8 371 693	-6,1%
Keskmine palk	1 080	1 112	1 219	1 260	1 256	-0,3%
Lisandväärtus töötaja kohta	24 807	28 089	29 388	31 157	30 778	-1,2%

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

„Firma näol on tegu ettevõttega, mille tegevuseks on ehituse peatöövõtt ja projektijuhtimine. Kahe aasta jooksul on ettevõttel olnud paar pisemat ja neli suuremat ehitusobjekti: Palade Spordihooned, Hiiu Konsumi ja Kaubamaja laiendamine, Paluküla terviseradade olme- ja teenindushooned ning viimati valminud Käina Huvi- ja Kultuurikeskus. OÜ Vilton Hiiu töö Hiiumaa kohalikule ehitusturule uue hingamise, sest nüüd oli olemas ettevõtte, kes suudab ka suuremaid projekte teha ja juhtida.“ („Hiiu Leht“ 3. juuli 2025)

Ehitussektori suurimad ettevõtted Hiiumaal

Ettevõtte	Käive	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta
OÜ Vilton Hiiu	2 593 631	2	221 933
OÜ Riburada	1 332 839	8	51 838
OÜ Berku Eritööd	1 242 042	9	42 700
Haasoja OÜ	1 053 470	14	21 656
DAGOpen OÜ	1 010 579	13	44 630
Juhthunt OÜ	952 050	2	26 350
HRHooned OÜ	922 330	8	43 845
Kuubik Projekt OÜ	790 625	10	42 732

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Metsamajandus

Hiiumaa metsamajanduse sektoris jätkus 2024. aastal langustrend. Kuigi tööjõukulud kasvasid, vähenes samal ajal töötajate arv. Positiivse määrgina tõusis lisandväärtus töötaja kohta.

Metsamajanduse sektori üldnäitajad Hiiumaal

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Müügitulu	12 589 710	14 352 934	20 760 439	16 673 307	14 385 535	-13,7%
Ostud ja parendused	851 270	1 622 045	3 103 210	961 513	456 485	-52,5%
Palgakulu	866 451	1 048 158	1 205 987	1 067 742	1 118 975	4,8%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	963 898	963 973	1 195 407	1 260 855	1 113 048	-11,7%
Tööjõukulud	1 188 156	1 435 703	1 609 992	1 425 435	1 493 832	4,8%
Töötajate keskmine arv	47	53	56	52	49	-5,8%
Ärikasum	439 586	307 732	1 113 578	322 883	500 137	54,9%
Lisandväärtus	2 591 640	2 707 408	3 918 977	3 009 173	3 107 017	3,3%
Keskmine palk	1 536	1 648	1 795	1 711	1 903	11,2%
Lisandväärtus töötaja kohta	55 141	51 083	69 982	57 869	63 409	9,6%

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Hiiumaa metsandussektori liidriks on jätkuvalt HMPK OÜ, mis on registreeritud Hiiu maakonnas ning tegutseb aktiivselt nii Eestis kui ka välismaal. Ettevõtte müügitulust moodustas metsatöö teenuste ja metsamaterjali transporditeenuse osutamine (31 %). Teise osa moodustas metsamaterjalide müük (64 %). Ekspordi osakaal käibest 34%, FOB tarneklausega tehingud 66%. Majandusaasta kahjumiks kujunes 184 114 eurot. Tulemuse olulisteks kujundajateks olid linnurahu häiringutest tulenenud kulutused, erakordselt soe sügis-talv ja SBP sertifikaadi saamise venimine.

Põhiline puidu ladustamine toimub Heltermaa sadamas, puidulaod asuvad veel Virtsu ja Rohuküla sadamates.

Ettevõtte tootmisüksus Lehtma saeveski kasutab toormeks peamiselt madalalvaliteedilist ümarpuitu, mis varem läks paberipuuks. Lisaks toodetakse läbi tütaretevõtte Firewood Products OÜ halupuitu, mille toormega varustab HMPK.

Ettevõttel on märkimisväärne rahvusvaheline kogemus ka tormi- ja orkaanikahjude likvideerimisel ning putukarüüste tõrjel erinevates Euroopa piirkondades.

Metsanduse sektori suurimad ettevõtted Hiiumaal

Ettevõtte	Käive	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta
HMPK OÜ	10 403 812	21	89 209
Vörko OÜ	1 623 390	4	107 522
Osaühing Leesla	884 037	1	150 928
osaühing Liineko	536 794	4	52 155
Metsamehe talu OÜ	258 480	4	13 299
Lauka Saeveski OÜ	206 598	5	27 469
OÜ VõsaRaidur	117 253	3	28 916
VMV Metsahoidlus OÜ	54 770	2	12 429

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Veondus ja laondus

2024. aastal oli veonduse ja laonduse sektor Hiiumaal mõõdukas languses. Ärevust tekitab asjaolu, et sektori ärikasum langes miinuspoolele, mis viitab kasumlikkuse vähenemisele ja finantsilise surve suurenemisele.

Töötajate arv, tööjõukulu ja keskmine palk püsisid küll stabiilsena, kuid hinnatõusu tingimustes kaotas keskmine palk oma ostujõus – nominaalpalk langes, mis vähendas töötajate reaalseid sissetulekuid. See muudab sektori vähem atraktiivseks tööjõuturul.

Negatiivset mõju avaldas sektorile ka kütusehindade tõus, mis suurendas tegevuskulusid ja vähendas ettevõtete kasumlikkust.

Veonduse ja laonduse sektori üldnäitajad Hiiumaal

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Müügitulu	12 031 750	15 202 422	18 283 447	15 238 775	13 465 124	-11,6%
Ostud ja parendused	555 143	1 347 810	1 790 509	1 216 797	1 053 636	-13,4%
Palgakulu	1 848 195	2 399 382	2 849 294	2 737 902	2 759 051	0,8%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	892 462	1 223 809	1 186 114	1 199 477	1 108 789	-7,6%
Tööjõukulud	2 478 139	3 249 616	3 803 808	3 655 099	3 683 333	0,8%
Töötajate keskmine arv	168	195	189	167	168	0,6%
Ärikasum	601 307	321 081	667 526	243 920	-9 924	-104,1%
Lisandväärtus	3 971 908	4 794 506	5 657 448	5 098 496	4 782 198	-6,2%
Keskmine palk	917	1 025	1 256	1 366	1 369	0,2%
Lisandväärtus töötaja kohta	23 642	24 587	29 934	30 530	28 465	-6,8%

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Sektori müügi käibe kujundasid peamiselt kolm suuremat ettevõtet: OÜ HIIU AUTOTRANS, Osühing CANTER INVEST ja Aurelicom OÜ, kelle tegevus moodustas valdava osa kogu sektori majandusmahust.

Aurelicom OÜ tegeleb kaubaveoga maanteel ja on jätkanud stabiilset arengut ka muutliku majanduskeskkonna tingimustes. 2024. aasta keskmine töötajate arv oli 17 ja hoolimata müügitulu vähenemisest oli kasum 72 922 eurot. 2022. aastal omandas Aurelicom OÜ 33,33% osaluse ettevõttes Milway OÜ, mis võimaldas laiendada tegevust ja parandada teenuste kvaliteeti. Tulevikku vaadates keskendub Aurelicom OÜ tehnoloogiasse ja töötajate arendamisele investeerimisele, eesmärgiga tõsta teenuste kvaliteeti, tõhusust ja laiendada uutele turgudele.

2024. aastal vähenes OÜ HIIU AUTOTRANS müügitulu aastaga 3,2%. Müügitulust moodustas 88,47% kaubaveo- ja remonditeenused ning 11,1% liiva kaevandamise ja auto tehnilise ülevaatusega seotud teenused. Müügitulu vähenemise põhjustas peamiselt ohtlike jäätmete käitlemise lõpetamine 2024. aastal.

Ettevõtte 26 veoautoga veeti temperatuuri nõudvaid kaupu ja teenindati Hiiumaa kaubandusettevõtteid, plastitööstusi ning elanikkonda. Veomaht 2024. aastal vähenes. Toidukaupade veoringe ühildati veetavate kaupade vähesuse tõttu. Suvine veomaht ei tõusnud ning loodetud suurem kasum jäi saavutamata.

Veonduse ja laonduse sektori suurimad ettevõtted Hiiumaal

Ettevõtte	Käive	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta
Aurelicom OÜ	2 207 780	17	45 765
OÜ HIIU AUTOTRANS	2 147 048	39	26 123
Osühing CANTER INVEST	2 099 131	31	31 206
NorthWay Transport OÜ	901 350	5	47 122
A.Tammekas OÜ	621 034	8	16 355
Viix OÜ	603 138	3	15 501
Tiigiste OÜ	583 668	8	22 998
Sandare Plus OÜ	503 906	5	25 276
Osühing ASS - TRANSPORT	416 250	4	35 266
OÜ Vesset Transport	403 519	5	27 871

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Puidutöötlemine ja mööblitööstus

2024. aastal näitas puidutöötlemise ja mööblitööstuse sektor Hiiumaal positiivseid arenguid. Sektori müügitulu paranes ning ärikasum kerkis taas positiivsele tasemele. Märkimisväärne oli ka lisandväärtuse kasv – ligi veerandi võrra –, mis viitab sektori efektiivsuse suurenemisele.

Puidutöötlemise ja mööblitööstuse sektori üldnäitajad Hiiumaal

Näitajad	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Müügitulu	5 614 026	5 794 575	4 994 108	2 491 897	2 916 022	17,0%
Ostud ja parendused	58 740	7 749	57 126	-	35 351	
Palgakulu	593 889	619 509	507 972	579 960	605 801	4,5%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	304 376	193 628	185 230	130 804	117 551	-10,1%
Tööjõukulud	826 543	855 099	678 143	774 247	808 744	4,5%
Töötajate keskmine arv	48	51	38	38	38	0,0%
Ärikasum	2 522	170 426	221 966	-146 177	19 260	113,2%
Lisandväärtus	1 133 441	1 219 153	1 085 339	758 874	945 555	24,6%
Keskmine palk	1 031	1 012	1 114	1 272	1 329	4,5%
Lisandväärtus töötaja kohta	23 613	23 905	28 562	19 970	24 883	24,6%

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Sektori suurima ettevõtte osaiühing Vesseti, mille põhitegevuseks on puidutöötlemine (hõõvelmaterjali tootmine), müügitulu suurenes 2023. aastaga võrreldes 17,12%. Ekspordi osakaal aga vähenes 1,05%. Müük toimus jätkuvalt peamiselt Aasia eksportturgudele. Ettevõtte majandusaasta aruandes tuuakse välja, et tootismahu olulise vähenemise tõttu on Vesset aastatel 2022–2024 rakendanud mitmeid meetmeid – sealhulgas koondamisi ja protsesside efektiivsuse tõstmist –, et tagada ettevõtte jätkusuutlikkus ka 2025. aastal ja edaspidi.

Ettevõtte jätkab samade põhitegevustega ka 2025. aastal, kuid töödeb, et Vene-Ukraina sõjast ja muudest teguritest tulenevalt on olukord maailma majanduses, sealhulgas puiduturul, jätkuvalt keeruline. Töömaht on endiselt tavapärasest väiksem ning edasisi arenguid on keeruline prognoosida.

OÜ Kaskisaare toodab Eesti turule ja PROSPER LINE OÜ peamiseks turuks on Rootsi. Mõlemad ettevõtted tegelevad eritellimuse alusel puidust toodete valmistamisega. Tehakse nii mööblit kui uksi, aknaid ja treppe.

TimberEst Trading OÜ tegeleb palkmajade ehituse ja puitmajade restaureerimisega. Ettevõtte on 2024. aastal kahekordistanud oma müügitulu.

Puidutöötlemise ja mööblitööstuse sektori suurimad ettevõtted Hiiumaal

Ettevõtte	Käive	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta
osaühing Vesset	1 668 902	8	29 971
PROSPER LINE OÜ	565 891	11	24 112
Halupuu Firewood Products OÜ	260 163	9	24 776
Kaskisaare OÜ	136 541	4	17 029
TimberEst Trading OÜ	117 529	2	33 753
VeVeLL Mööbel OÜ	50 311	1	10 991
V-SISUSTUS & DISAIN OÜ	28 435	1	31 791
FurnLab OÜ	26 574	1	17 973

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Majutus ja toitlustus

2024. aastal langes majutuse ja toitlustuse sektor Hiiumaal kahjumisse. Sisendhindade tõus ja inflatsioon olid olulised tegurid, mis mõjutasid turismihooaega. Samas kasvas sektoris hõivatute arv ning suurenes tööjõukulu.

Sektorit mõjutab tugevalt Hiiumaa hooajalisus, mis toob kaasa ebastabiilsuse nii tööhõives kui ka majandustulemustes.

Majutuse ja toitlustuse sektori üldnäitajad Hiiumaal

Näitajad	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Müügitulu	3 964 859	5 498 423	5 580 312	6 416 980	6 093 563	-5,0%
Ostud ja parendused	259 739	608 860	550 608	416 942	468 146	12,3%
Palgakulu	706 905	797 425	857 643	1 026 701	1 151 328	12,1%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	314 842	496 706	489 547	500 317	525 967	5,1%
Tööjõukulud	994 906	1 159 099	1 144 954	1 370 646	1 537 023	12,1%
Töötajate keskmine arv	106	136	112	118	127	7,6%
Ärikasum	312 007	952 858	574 568	382 043	-9 739	-102,5%
Lisandväärtus	1 621 755	2 608 663	2 209 069	2 253 006	2 053 251	-8,9%
Keskmine palk	556	489	638	725	755	4,2%
Lisandväärtus töötaja kohta	15 300	19 181	19 724	19 093	16 167	-15,3%

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Sektori suurim ettevõtte oli jätkuvalt Mainegrupp OÜ, kelle töötajate arv on oluliselt vähenenud. Ettevõtte majandusaasta aruandes tuuakse välja, et 2024. aastal mõjutasid tegevust sisendhindade tõus ja nõudluse langus, eriti eraisikute segmendis. Müüdi põhitegevusega mitteseotud põhivarasid ning tulemust mõjutasid nii vara müügist saadud tulu kui ka suured arenduskulud. Ettevõtte investeeris Vetsi Talli puhkeküla arendusse 166 195 eurot.

2023. aastal sisenes turule Kärkla Resto OÜ, suurendades konkurentsi ja mitmekesisidades pakkumist. Ettevõtte on lühikese ajaga saavutanud märkimisväärse positsiooni kohalikul turul. Müügitulu kasvas 2024. aastal lausa 75%.

Hiiumaa Rannapaargu OÜ juurde rajatakse väikse spa osaga boutique-hotell, mis loob võimaluse ettevõtte ärimudelit täiendada ja kliendibaasi laiendada. Ettevõtte toob majandusaasta aruandes välja, et kõrge inflatsioon, sisendhindade suurenemine ei võimaldanud saavutada head majandustulemust.

Hiiumaal aastakümneid tegutsenud Padu Hotell tõi välja, et 2024. aasta käive oli oluliselt kehvem kui 2023. aastal. Lõpetati kahjumiga, mis põhilisel põhjustatud kiirest hinnatõusust, turistide vähesusest ja tööjõukulude kasvust.

Oluline on märkida, et ühel sektori olulisel ettevõttel polnud majandusaasta aruanne tähtjaks esitatud ja seetõttu ei kajastu tema andmed antud analüüsis.

Majutuse ja toitlustuse sektori suurimad ettevõtted Hiiumaal

Ettevõtte	Käive	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta
osaühing MaineGrupp	634 575	9	19 194
Kärkla Resto OÜ	490 429	8	24 731
Lossi Catering OÜ	310 748	6	11 546
TH Kork OÜ	293 961	6	9 503
Meretamme OÜ	270 154	6	18 500
OÜ Maaranna	267 080	1	83 114
Kalana Properties OÜ	245 775	3	37 239
Hiiumaa Rannapaargu OÜ	209 468	5	9 284
OÜ PADU HOTELL	185 868	6	15 971

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Toiduainete tootmine

2024. aastal oli Hiiumaa toiduainete tootmise sektor üldiselt heas seisus. Kasvasid nii müügitulu kui ka lisandväärtus, mis viitab sektori stabiilsele arengule ja efektiivsuse paranemisele. Ärikasum suurenes koguni 136%, mis näitab tugevat finantstulemust võrreldes varasemaga.

Töötajate arv püsis stabiilsena, mis viitab tööjõu hoidmisele ja vajadusele säilitada tootmisvõimekus. Ainsaks negatiivseks näitajaks oli investeringute mahu langus, mis oli kahekordne võrreldes eelneva aastaga. Siiski on see langus seletatav varasema aasta kõrgete investeringunumbritega, mis toimivad võrdlusbaasina.

Toiduainete tootmise sektori üldnäitajad Hiiumaal

Näitaja	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Müügitulu	2 963 746	3 491 125	3 803 619	4 643 923	4 957 475	6,8%
Investeeringud	147 837	100 874	183 741	891 905	446 545	-49,9%
Palgakulu	678 835	844 235	881 830	1 027 522	1 130 085	10,0%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	153 924	168 852	182 558	291 920	330 010	13,0%
Tööjõukulud	903 563	1 123 265	1 177 243	1 371 742	1 508 664	10,0%
Töötajate keskmine arv	61	60	63	67	67	0,0%
Ärikasum	211 495	129 493	307 513	239 822	565 199	135,7%
Lisandväärtus	1 268 982	1 421 610	1 667 314	1 903 484	2 403 873	26,3%
Keskmine palk	927	1 173	1 166	1 278	1 406	10,0%
Lisandväärtus töötaja kohta	20 803	23 694	26 465	28 410	35 879	26,3%

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Sektori suurim ettevõtte oli jätkuvalt Hiiumaa Tarbijate Ühistu tütarettevõtte Hiiumaa Köök ja Pagar OÜ, kelle müügitulu moodustas ligi 80% kogu sektori käibest. Ettevõtte toodab ja turustab pagari-, kondiitri- ja kulinaariatootmeid ning 2024. aastal tootis kokku 713 tonni toitu, mis on 5% rohkem kui aasta varem.

Toodangu jaotus oli järgmine:

- 134 tonni leiba
- 77 tonni saia, kukleid ja sepikuid
- 189 tonni kondiitritooteid
- 152 tonni salateid
- 86 tonni magustoite
- 75 tonni valmistoitu ja liha pooltooteid

Ettevõtte müügitulu oli 3,4 miljonit eurot, kasvas aastaga 3,6%. Märkimisväärne on, et 48% toodangust realiseeriti väljaspool Hiiumaad, kus suuremad kliendid olid Harju Tarbijate Ühistu, Tartu Tarbijate Kooperatiiv ja AS Prisma Peremarket. Müügitulu mandri-Eestisse kasvas 7%. Hiiumaa turul on peamine edasimüüja emettevõtte Hiiumaa Tarbijate Ühistu.

Ettevõtte majandusaasta aruandes hinnatakse Hiiumaa majanduskeskkonda ja sektori oluliselt järgmiselt: toiduainetööstus, mis oli kunagi Hiiumaa üks olulisemaid majandusharusid, on täna pigem väiketootmiste valdkond. Sektori jätkusuutlikkust mõjutavad oluliselt transpordiühenduste stabiilsus, energeetika ja side kvaliteet ning kvalifitseeritud tööjõu olemasolu. Kuigi töötuse määr on Hiiumaal endiselt väga madal, töötab arvestatav osa tööealisest elanikkonnast väljaspool saart, mis vähendab kohaliku tööjõu kättesaadavust ja suurendab konkurentsi pädevate töötajate pärast.

Ettevõtte Stonefish OÜ on KIVIKALA kalatoodete brändi ja kohaliku kalapoe „Kala ja võrk” omanik. Dagaith OÜ kõrvale on tulnud veel teinegi džinni tootja – Regulatory OÜ, mille tooted pälvivad Eesti Joogid 2024 tunnustuse. OUK Hiiumaa Akvavit kogus prestiižsel Falstaff Nordic Spirits konkursil rekordilised 95 punkti ja tegi sellega ajaloolise tipptulemuse.

Toiduainete tootmise sektori suurimad ettevõtted Hiiumaal

Ettevõtte	Käive	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta
Hiiumaa Köök ja Pagar OÜ	3 464 087	51	28 570
Stonefish OÜ	526 614	8	30 783
Hiiumaa Lihatootlus OÜ	344 980	3	42 433
Kassariotsa Osaühing	180 610	1	422 681
Kärdla Pruulikoda OÜ	165 254	2	26 155
OÜ Hiiu Gourmet	131 418	1	35 195
Dagaith OÜ	44 385	1	11 950
Regulatory OÜ	27 153	0	

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Põllumajandus

Hiiumaa põllumajandussektori käekäik oli vastuoluline. Kuigi müügitulu ja investeeringute maht vähenesid, kasvasid samal ajal lisandväärtus, ärikasum ning töötajate arv, mis viitab sektori sisemisele tugevnemisele ja efektiivsuse kasvule.

Eriti silmapaistev on keskmise palga kahekordistumine viimase viie aasta jooksul, mis näitab palgataseme olulist paranemist ja sektori atraktiivsuse kasvu tööjõuturul.

Põllumajandussektori üldnäitajad Hiiumaal

	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Müügitulu	2 908 601	4 786 425	5 036 806	5 983 946	5 678 974	-5,1%
Ostud ja parendused	856 783	1 708 600	2 390 861	1 133 400	780 465	-31,1%
Palgakulu	368 226	473 292	640 526	717 650	804 604	12,1%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	1 103 896	1 354 844	1 338 564	1 439 695	1 456 540	1,2%
Tööjõukulud	550 951	710 799	855 102	958 063	1 074 146	12,1%
Töötajate keskmine arv	49	53	52	51	55	7,8%
Ärikasum	-2 204 351	1 323 711	1 455 864	1 170 947	1 689 406	44,3%
Lisandväärtus	-549 504	3 389 354	3 649 530	3 568 705	4 220 092	18,3%
Keskmine palk	626	744	1 026	1 173	1 219	4,0%
Lisandväärtus töötaja kohta	-11 214	63 950	70 183	69 975	76 729	9,7%

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Sektori üheks juhtivaks ettevõtteks müügitulu poolest on OSAÜHING Kapastu, kelle põhitegevusteks 2024. aastal olid põllumajanduslike abiteenuste osutamine ning astelpaju istutusmaterjali tootmine. Ettevõtte tegevus on tugevalt hooajaline, mistõttu kaasati tööde teostamiseks lisaks püsitöötajatele ka ajutist tööjõudu ja alltöövõtjaid. Tööde maht sõltus otseselt ilmastikuoludest ja põllumajandushooaja kulgemisest.

Ettevõttel oli kavas investeerida uude tootmistehnoloogiasse – elektroonilisse marjapuhastusliini Jaapanist, mis oleks tõstnud astelpajumarjade käitlemise efektiivsust ja toote kvaliteeti. Paraku mõjutasid investeerimisplaani mitmete koostööpartnerite raskused, mis tulenesid mahetoetuste kadumisest ja üldisest majanduskriisist.

Vaatamata takistustele on ettevõtte eesmärgiks jätkata astelpaju istutusmaterjali tootmise ja müügiga tavapärasel mahul, samuti jätkatakse tööd tootmisprotsesside tõhustamise ja koostöövõrgustiku tugevdamise suunal.

Sektori suurima käibega ettevõtte on piimakarja kasvatav OÜ Hiiumaa Agro. Toodetakse kõrgekvaliteedilist piima ja müüakse tõuloomi.

Suurimate ettevõtete hulka on veel tõusnud osaühing Adoranna. Ettevõtte tegeles 2024. aastal lihaisekasvatusega ja lisaks taastamistöodega pärandniitudel.

Mahepõllumajandusliku tootmisega tegeleb osaühing Männaka, mille peamiseks mahetoodanguks on piim, liha ja teravili.

Põllumajandussektori suurimad ettevõtted Hiiumaal

Ettevõtte	Käive	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta
Osaühing Hiiumaa Agro	1 426 121	10	74 011
OSAÜHING Kapastu	985 298	4	144 276
Osaühing Männaka	670 476	8	77 546
Osaühing Pihla	255 733	0	
osaühing Adoranna	230 886	3	46 957
osaühing HK Kodeste	224 014	1	143 641
Õngu Maheveis OÜ	222 543	1	228 673
OÜ Turu Talu	208 077	2	127 622

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Kalandus

Kui 2023. aastal oli kalandussektor Hiiumaa majanduse lipulaev, siis 2024. aasta tulemused olid tagasihoidlikumad. Vaatamata langusnumbritele on tegemist endiselt ühe juhtiva majandussektoriga, mis paistab silma kõrge keskmise palga ja tugeva ekspordipotentsiaaliga.

Kalandussektori üldnäitajad Hiiumaal

Näitajad	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Müügitulu	3 561 277	3 537 434	4 205 336	6 979 548	5 809 465	-16,8%
Ostud ja parendused	1 227 839	298 620	1 004 620	121 640	304 953	150,7%
Palgakulu	1 041 717	1 114 443	1 224 345	1 323 929	1 146 489	-13,4%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	423 376	465 065	572 628	538 398	433 496	-19,5%
Tööjõukulud	1 408 817	1 509 158	1 634 501	1 767 445	1 530 563	-13,4%
Töötajate keskmine arv	50	40	45	42	43	2,4%
Ärikasum	408 555	542 585	686 441	3 301 059	2 342 415	-29,0%
Lisandväärtus	2 240 748	2 516 808	2 893 570	5 606 902	4 306 474	-23,2%
Keskmine palk	1 736	2 322	2 267	2 627	2 222	-15,4%
Lisandväärtus töötaja kohta	44 815	62 920	64 302	133 498	100 151	-25,0%

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Suurima panuse sektori majandusnäitajatesse andis AS Hiiu Kalur, kelle põhitegevuseks on räime ja kilu püük Läänemeres. Ettevõtte on viis kalapüügilaeva ning sama tegevus jätkub ka 2025. aastal.

2024. aastal püüti kokku 9 029,3 tonni kala, mis on vähem kui 2023. aastal (11 670,8 tonni). Sealhulgas:

- Kilu: 6 885,4 tonni (2023: 7 105,0 tonni)
- Rääim: 2 142,2 tonni (2023: 4 562,3 tonni)
- Muud kalad: 1,7 tonni (2023: 3,5 tonni)

Ettevõtte lõpetas majandusaasta kasumiga 3,3 miljonit eurot. 2024. aastal soetati osalused ettevõtetes OÜ Redstorm ja OÜ Energy Port, ning seisuga 31.12.2024 omab AS Hiiu Kalur 50%-list osalust järgmistes ettevõtetes:

- AS Läätsa Kalatööstus
- OÜ Soome Kala
- OÜ Redstorm
- OÜ Energy Port
- AS Kajax Fishexport
- AS Krap

Need investeeringud viitavad ettevõtte strateegilisele laienemisele ja kalandussektori tugevusele Hiiumaal, hoolimata aastapõhistest kõikumistest.

Kalandussektori suurimad ettevõtted Hiiumaal

Ettevõtte	Käive	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta
AS Hiiu Kalur	5 188 289	37	107 792
Eesti Avamere Vesiviljelejate Ühistu	230 000	0	
Osühing Sillaääre	139 631	1	28 955
OÜ Hiiurand	41 952	1	40 113
EM 4est OÜ	37 167	0	
Isabella Capital OÜ	34 790	1	46 194
OÜ Koslapesa	29 774	0	
Veikehitus OÜ	28 418	1	10 474

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Muu tööstus

2024. aastal oli muu tööstuse sektor Hiiumaal kasvutrendis ning majandusnäitajad olid selgelt positiivsed. Müügitulu, põhivarade maht, ärikasum ja lisandväärtus kasvasid märkimisväärselt, mis viitab sektori laienemisele ja efektiivsuse paranemisele.

Sektori mitmekesisus on selle tugevuseks – valdkonnas tegutsevad ettevõtted tegelevad metallitöötuse, betoonitootmise ning elektriseadmete paigaldusega, aga ka käsitöökosmeetika tootmise ja turustamisega.

Muu tööstuse sektori üldnäitajad Hiiumaal

Näitajad	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Müügitulu	2 078 198	1 566 603	2 308 235	1 716 818	1 913 985	11,5%
Investeeringud	128 436	607	41 504	67 205	67 681	0,7%
Palgakulu	277 331	213 353	218 243	233 472	269 740	15,5%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	80 636	66 540	78 416	65 665	83 164	26,6%
Tööjõukulud	393 926	285 810	291 355	311 685	360 103	15,5%
Töötajate keskmine arv	23	14	14	18	19	5,6%
Ärikasum	335 457	134 772	396 500	274 845	427 350	55,5%
Lisandväärtus	810 019	487 122	766 271	652 195	870 617	33,5%
Keskmine palk	1 005	1 270	1 299	1 081	1 183	9,5%
Lisandväärtus töötaja kohta	35 218	34 794	54 734	36 233	45 822	26,5%

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Muu tööstuse sektori suurimad ettevõtted Hiiumaal

Ettevõtte	Käive	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta
Tahe OÜ	259 087	2	57 646
Tergen Grupp OÜ	243 117	1	58 763
Triian OÜ	237 680	0	
KDEngineering OÜ	191 843	2	70 089
Concrete Products OÜ	176 051	2	34 567
Hiieks OÜ	174 526	1	134 805
EisenMet OÜ	155 629	1	50 042
Kaarmetal OÜ	83 244	2	16 692

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Suurima käibega ettevõtte sektoris oli Tahe OÜ, kelle põhitegevusteks olid käsitöökosmeetika tootmine, käsitöökaupade valmistamine ja müük, samuti majutusteenuse pakkumine Pähkli saun-tarekeses. Toodetakse ka siirupeid ja limonaadi. Suveperioodil tegutseb ettevõtte Heltermaa sadamas, ajaloolises kõrtsihoones, kus on avatud Käsitöömaja.

Tergen Grupp OÜ tegeleb metalltoodete valmistamise ja müügiga. Aasta 2024 oli ettevõttele edukas, müügitulu kasvas 80%. Laiendati tootmist Hiiumaal ja investeeriti tootmiseseadmetesse.

Metalliettevõtte Triian OÜ põhitegevus on lehtmetailist detailide tootmine ja töötlemine. Müügitulu kasvas 2024. aastal mitmekordselt ning 93% toodangust läheb Soome turule.

Concrete Products OÜ toodab kergbetoonist sise- ja välimööblit. Ettevõtte müügitulu kasvas 46%.

Muud sektorid

2024. aastal läks muude sektorite alla kuuluvatel ettevõtetel Hiiumaal pigem hästi ning see sektor on selgelt laienev. Majandusnäitajad viitavad kasvule ja mitmekesistumisele. Sektoris tegutsevad ettevõtted erinevates valdkondades, sealhulgas korrashoid, tervishoid, transport, IT ja teenindus.

Töötajate arvult olid suurimad ettevõtted Korrashoid OÜ, Hiiumaa Tervisekeskus OÜ, osaühing Tiit-Reisid. Nende tegevusalad peegelduvad ka ettevõtete nimedes – vastavalt puhastusteenused, tervishoid ja reisiteenuste müük.

Osaühing Tiit-Reisid peamiseks tegevusalaks on reisiteenuste müük Euroopa Liidu maades ja mõningal määral väljaspool. 2024. aastal investeeriti materiaalsesse põhivarasse ja osteti 2 bussi – 9-kohaline ja 29-kohaline. Ettevõtte pakub Kärdla sadamast ka hülgevaatlusretki, rendib paate, vesijalggrattaid ja supilaudasid.

OÜ KADOK paistis silma suure lisandväärtusega töötaja kohta ja 2,5-kordse müügitulu kasvuga. Ettevõtte osutab juhtimisalaseid konsultatsiooniteenuseid.

Korrashoid OÜ pakub kinnisvara korrashoiuga seotud teenuseid ennekõike Lääne-Eesti piirkonnas, kuid tänaseks ollakse oma tegevustega laiendanud ka Tallinnasse, Harjumaale ning Pärnusse. Ettevõtte töötab stabiilse kasumiga, mida seni on suures osas kasutatud uute objektide käivitamiseks ning tehnika ja seadmete soetamiseks. Teenust pakutakse tehastele, koolidele, kauplustele, kontori- ja ärihoonetele, korteriühistutele jne.

Muude sektorite üldnäitajad Hiiumaal

Näitajad	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Müügitulu	13 548 046	13 586 245	18 082 068	22 833 194	24 815 303	8,7%
Investeeringud	1 734 289	1 331 963	1 328 962	1 947 950	3 429 472	76,1%
Palgakulu	2 391 681	1 922 071	3 285 344	4 070 730	5 314 369	30,6%
Põhivara kulum ja väärtuse langus	1 507 277	1 467 463	1 671 316	1 827 543	1 971 375	7,9%
Tööjõukulud	3 670 811	3 353 441	4 385 934	5 434 425	7 094 683	30,6%
Töötajate keskmine arv	292	252	294	325	370	13,8%
Ärikasum	1 815 430	4 328 192	4 096 162	4 186 689	3 401 773	-18,7%
Lisandväärtus	6 993 518	9 149 096	10 153 412	11 448 657	12 467 831	8,9%
Keskmine palk	683	636	931	1 044	1 197	14,7%
Lisandväärtus töötaja kohta	23 950	36 306	34 535	35 227	33 697	-4,3%

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Muude sektorite suurimad ettevõtted Hiiumaal

Ettevõtte	Käive	Töötajaid	Lisandväärtus töötaja kohta
Korrashoid OÜ	2 016 596	61	23 549
osaühing Tiit-Reisid	1 629 435	8	34 870
KADOK OÜ	1 111 647	2	411 068
Mullaabi OÜ	1 019 639	8	28 235
Kanama Kinnisvara OÜ	714 144	0	
HIIVUIDE OÜ	700 770	7	68 307
aktsiaselts Kärdla Veevärk	637 762	7	45 114
Hiiumaa Tervisekeskus OÜ	632 168	12	35 033

Allikas: Äriregistri andmete töötlus

Eesti väliskaubandus 2024. aastal: langus, kuid stabiliseerumise märgid

Statistikaameti andmetel vähenes Eesti kaupade eksport 2024. aastal 4% ja import 2% võrreldes eelneva aastaga. Kaupu eksporditi jooksevhindades 17,4 miljardi euro eest ja imporditi 20,7 miljardi euro eest. Aasta kaubavahetuse puudujääk oli 3,3 miljardit eurot, mis on 275 miljonit eurot suurem kui 2023. aastal.

Aasta alguses oli langus eriti terav – esimeses kvartalis kahanes eksport 16% ja import 11%. Kolmandas kvartalis stabiliseerus import, eksport hakkas tasapisi kasvama. Neljandas kvartalis suurenes eksport 6% ja import 7%, mis viitab taastumise algusele.

Reeksport vähenes 9%, samas Eesti päritolu kaupade väljavedu kahanes vaid 1%. Kodumaiste kaupade osatähtsus koguekspordis kasvas 65%ni. Suurimad langused toimusid kokkupandavate puitehitiste ja metallijäätmete ekspordis, samas kasvas põllumajandussaaduste, toidukaupade ja optikainstrumentide väljavedu.

Kõige enam eksporditi:

- Elektriseadmeid (15% koguekspordist)
- Põllumajandussaaduseid ja toidukaupu (12%)
- Puitu ja puittooteid (11%)

Suurim ekspordipartner oli Soome (16%), järgnesid Läti (11%) ja Rootsi (9%). Suurim langus toimus ekspordis Soome, eelkõige mineraalsete toodete, sh maagaasi osas.

Impordis olid suurimad artiklid:

- Transpordivahendid (14%)
- Elektriseadmed (13%)
- Põllumajandussaadused ja toidukaubad (13%)

Peamised impordipartnerid olid Soome, Saksamaa, Läti ja Leedu. Suurim impordilangus tuli Soomest, kus vähenes elektrienergia ja mineraalsete toodete sissevedu.

Detsember 2024: aasta lõpp näitas elavnemist

Eelmise aasta detsembris kasvas kaupade eksport võrreldes 2023. aasta detsembriga 2% ja import 9%. Kaupu eksporditi jooksevhindades 1,3 miljardi euro eest ja imporditi 1,7 miljardi euro eest. Kaubavahetuse puudujääk oli 381 miljonit eurot, mis on 110 miljoni euro võrra suurem kui aasta varem.

Detsembris eksporditi enim:

- Elektriseadmeid
- Põllumajandussaaduseid ja toidukaupu
- Puitu ja puittooteid

Peamised impordiartiklid olid:

- Transpordivahendid
- Elektriseadmed
- Põllumajandussaadused ja toidukaubad

Kaupu viidi enim Soome, Läti ja Leetu, ning toodi Lätist, Soomest ja Saksamaalt.

Allikas: Statistikaamet

Eksport Hiiumaa majanduses

2024. aastal suundus Hiiumaa ettevõtete eksport peamiselt Soome, Saksamaale ja Rootsi – need kolm sihtriiki moodustasid kokku 53,6% kogu maakonna ekspordikäibest. Valdkondadest oli suurim panustaja plastitööstus, mis andis koguni 71% Hiiumaa ekspordist.

Hiiumaa ettevõtete ekspordi üldandmed 2020 -2024

	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023 - 2024
Kaupu ja teenuseid eksportivate ettevõtete arv	59	59	55	60	52	-13%
Eksport	52 988 617	59 323 863	68 131 455	55 058 160	51 693 275	-6%
Müügitulu	174 834 758	198 720 806	229 289 337	214 888 821	208 557 880	-3%
Ekspordi osakaal müügist	30,30%	27,10%	29,70%	25,60%	24,80%	-0,8%

Allikas: Äriregistri andmete analüüs

Hiiumaa ettevõtlussektorite ekspordikäibed 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Plastitööstus	29 771 867	32 035 087	36 586 127	35 828 403	36 648 144	2%
Tekstiili- ja rõivatööstus	8 997 312	11 327 578	12 088 131	5 526 178	5 823 035	5%
Metsandus	6 060 818	6 061 108	9 557 708	6 657 433	3 553 411	-47%
Veondus ja laondus	1 591 564	3 678 135	3 717 969	3 297 934	2 644 473	-20%
Puidutöötlemine ja mööbli tootmine	4 154 186	4 356 984	3 495 361	1 417 041	1 715 804	21%
Muud	826 868	564 851	724 379	1 207 861	488 227	-60%
Muu tööstus	404 588	488 773	304 125	47 851	227 556	376%
Ehitus	710 353	449 419	349 217	351 305	226 546	-36%
Hulgi- ja jaekaubandus	126 137	180 450	1 112 726	463 979	221 614	-52%
Põllumajandus	29 477	58 786	80 724	136 803	95 231	-30%
Kalandus	251 160	79 065	84 516	103 710	33 100	-68%
Majutus-toitlustus	64 287	43 627	28 927	18 560	14 988	-19,21%
Toiduainete tootmine			1 545	1 102	1 146	4%
Kokku	52 988 617	59 323 863	68 131 455	55 058 160	51 693 275	-6%

Allikas: Äriregistri andmete analüüs

Hiiumaa ettevõtete eksport vähenes 2024. aastal 6%.

Märgatav kasv oli puidutöötlemise ja mööbli tootmise sektoris. Muu tööstuse ekspordi kasvu põhjuseks oli ühe metalliettevõtte mitmekordne eksporditulu suurenemine 2024. aastal ning asjaolu, et 2023. aastal oli oluliselt vähenenud muu tööstuse valdkonna ekspordikäive. 2023. aastal lõpetas tegevuse Saksamaale eksportinud ettevõtte ning Concrete Product OÜ ei müü enam otse oma toodangut Rootsi turule. Seetõttu ei kajastu ka statistikas ekspordikäive, mis tegelikkuses moodustab ligi poole ettevõtte müügitulust.

Suurematel turgudel ekspordimaht vähenes, kuid Eestile olulisel Läti turul toimus märkimisväärne kasv.

Hiiumaa ettevõtete suuremad eksporditurud 2020-2024

Riik	2020	2021	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Soome	9 761 076	13 468 351	16 005 667	12 769 160	12 654 403	-1%
Saksamaa	7 222 834	8 118 765	13 326 332	9 179 754	7 725 522	-16%
Rootsi	8 252 765	8 305 414	8 960 937	7 314 040	6 813 838	-7%
Taani	3 015 425	2 740 371	5 894 653	5 975 452	5 667 168	-5%
Müük Euroopa Liidu riikidele, muud	6 775 018	6 223 829	6 174 550	6 015 933	5 359 341	-11%
Poola	2 419 309	2 557 111	3 308 929	3 443 236	2 844 796	-17%
Norra	5 792 709	6 535 515	4 480 849	2 041 569	1 988 793	-3%
Läti	233 261	495 457	559 816	718 977	1 837 651	156%
Müük väljaspool Euroopa Liidu riike, muud	3 822 020	3 934 604	3 173 985	1 237 651	1 579 003	28%
Holland	2 068 440	2 346 003	2 855 068	2 375 421	1 184 382	-50%
Iirimaa	583 384	335 742	587 177	994 091	917 102	-8%
Ameerika Ühendriigid	927 409	1 303 526	1 532 080	850 092	584 301	-31%
Suurbritannia	240 524	762 101	748 043	645 893	505 532	-22%
Leedu	98 396	287 418	348 227	317 266	440 223	39%
Itaalia	231 151	184 999	192 616	278 907	282 627	1%
Austria	55 142	21 633	86 442	45 499	118 928	161%
Hispaania	450 148	223 129	125 451	127 068	77 190	-39%
Ukraina			16 949	559	63 846	11321%
Singapur	54 731	107 506	89 844	44 225	59 446	34%
Bulgaaria			3 389	4 075	15 216	273%

Allikas: Äriregistri andmete analüüs

Hiiumaa turismiaasta 2024: üldiselt stabiilne aasta, välisküllastajate hulk suurenes

2024. aasta oli Hiiumaa turismisektorile stabiilne aasta, turismiettevõtjate küsitluse alusel jäid käibed 2023. aastaga samale tasemele või kasvasid pisut.

Välisküllastajate hulk ja ööbimiste arv näitasid protsentides suurt kasvu (välisriikidest pärit küllastajate arv kasvas 17%, väliskülastajate ööbimiste arv majutusasutustes kasvas 37%), kuid kuna absoluutarvudes on Hiiumaa põhiküllastajad pärit teistest Eesti piirkondadest, siis turismiasutuste käibed kokkuvõttes palju ei kasvanud.

Kuigi suurenes ka parvlaevaga Hiiumaale reisinute hulk, näitas siseturistidest majutusasutuste küllastajate statistika väikest langustendentsi. Selle vastuolu selgituseks võib olla külaliskorterite, autoelamute, hostelite-kämpingute ja telkimise populaarsuse kasv, kuna need ööbimisviisid ametlikus majutusstatistikas ei kajastu.

Turismiettevõtjate käibed 2024. aastal reeglina siiski ei vähenenud. 40% Hiiumaa turismiklastril küsitlusele vastanud turismiettevõtjatest kinnitas hoopis, et käibe suurenes – tõenäoliselt hinnatõusu arvelt – ning kokkuvõttes jäadi turismiaastaga üldiselt rahule.

Turismisektori mahu kasvu mitte ainult Hiiumaal, vaid ka üleriiklikult, kammitsesid majanduse madalseis ning jätkuv sõda Ukrainas, mis lükkas enamuse Euroopa ja kaugemate sihtturgude turistide reisiotsuste tegemise määramatusse tulevikku. Välituristidest saabusid 2024. aastal Eestisse peamiselt soomlased ja lätlased, kes lähinaabritena on olukorraga paremini kursis ning keda sõdiva riigi lähedus ei heiduta.

Hiiumaale saabuva siseturismi suurim pudelikael oli küsitlustulemuste põhjal jätkuvalt parvlaevaliikluse läbilaskevõime tipphetkedel ning levinud eelarvamused, et parvlaevapilet on küllastajale liiga kallis ning et kui väljumisajad kodulehel praamid.ee on eelmüügist broneeritud piletite tõttu punasega tähistatud, siis laevale ei saagi.

Parvlaevauhenduse korraldaja TS Laevad statistika näitas, et Rohuküla-Heltemaa liinil reisis 2024. aastal 680 490 reisijat (2 suunda kokku), mida on 2% rohkem kui 2023. aastal ja üle veeti 321 674 sõidukit (+4%).

2024. aastal võis Hiiumaal tõdeda turismihooaja pikenedust – parvlaevareisijate arvud tegid rekordeid ka sügiskuudel ning mitmed muidu hooajaliselt turismi- ja toitlustusteenuseid pakuvad ettevõtted hoidsid ukseid lahti tavalisest kauem. Üheks tõenäolistest põhjustest oli Hiiumaa kui turismisihtkoha teavituses juba aastaid rõhutatud narratiiv, et Hiiumaal on tore aastaringne, kuid kindlasti soodustas hooaja pikenedust ka 2024. aasta soe sügis.

Ööbimiskohtadest eelistasid Hiiumaad küllastanud siseturistid jätkuvalt kõige enam majutustis sugulaste-tuttavate juures (36,7%) ning küllastajaküsitluse vastustest joonistus välja, et Hiiumaal napib soovitava kvaliteediga hotelli kohta. Sõprade-tuttavate soovitus (55,7%) oli ka kõige levinum mõjutaja, mis kallutas küllastajate otsuse Hiiumaa kasuks. Välituristid eelistasid ööbimiseks hotelli.

Turismiklastril neljas tegevusaasta kinnitab turismi olulisust piirkonna majandusele

2021. aastal moodustati Hiiumaa Arenduskeskuse juurde turismiklastrit, mille liikmeteks on peamiselt kohalikud turismiettevõtjad ning turismi ja sihtkoha arendamisest huvitatud mittetulundusühingud ja isikud. Hiiumaa turismiklastril oli 2024. aasta lõpuks 54 liiget, sh Hiiumaa suurimad turismiettevõtted Tiit Reisid ja Mainegrupp. 2024. aastal liitus Hiiumaa turismiklastriga TS Laevad. Klastril tegevuste hulgas on lisaks kohapealse koostöö korraldamisele ja sihtkoha arendamisele ka ühisturundus, sihtkoha kuvandi kujundamine ning osalus rahvusvahelistes võrgustikes.

Turismiklastris tegutsevad järjepidevalt kogu Hiiumaa turismisektori tegevust planeeriv ja koordineeriv juhtühm ning turismi tootearenduse tööühm. Hiiumaa turismiklastril eestvedamisel jätkati juba traditsioonilisteks saanud ühisürituste korraldamist, nagu Hiiumaa turismimess, kevadine ja sügisene Hiiumaa restoranide nädal, kodukohvikute päevad, teema-aastad ja glöögikohvikute päev.

Turismiklastrit teeb koostööd nii maakonnasiseselt kui teiste maakondade ettevõtete ja organisatsioonidega, samuti rahvusvaheliselt. Turismiklastril lähtub oma tegevuses Hiiumaa turismistrateegias ja Eesti riiklikus arengukavas „Turismistrateegia 2022-2025 it's about time“ mainitud põhimõttest, et iga euro käivet turismisektoris loob 0,46 eurot käivet teistes sektorites; igast turisti kulutatud 1 eurost jõuab maksudesse 0,33 eurot.

Heaks näiteks turismi elavdavast mõjust kohalikule arengule on Kõrgessaare. Kui sai teatavaks, et endise kalatehase, tänase Viscosa kultuuritehase ala hakatakse korrastama, ning kui seal toimused esimesed kultuurisündmused, hakkas piirkond elavnema. Hiiumaa Tarbijate Ühistu andmetel kasvas 2024. aastal vs 2019 Kõrgessaare COOP kaupluse müügitulu 44%.

Et suurendada turismitulust üleriiklikult ning suurendada ekspordit, keskendub Hiiumaa turismiklastril oma tegevustes eelkõige välisurgudele ja rahvusvahelisele koostööle.

Teema-aasta tõi kvaliteetnäitused

Hiiumaa turismiklastri juhitud teema-aastate traditsiooni jätkas 2024. aasta kunstiaastaga. Eelkõige Hiiumaalt pärit kunstniku Ülo Soosteri 100. sünniaastapäevale pühendatud aasta jooksul toimus Hiiumaal mitmeid kunstisündmusi ja näitusi.

Osalus rahvusvahelistes projektides ja võrgustikes

Lähtudes turismistrateegia eesmärgist keskenduda prioriteetse suunana välisurgudele osales Hiiumaa turismisektor 2024. aastal turismiklastri eestvedamisel rahvusvahelistel messidel, koostöövõrgustikes ning kontaktüritustel.

Light in the Dark on Interreg Kesk-Läänemere projekt, mille eesmärk on töötada välja Läänemere äärsetele turismi piirkondadele kevad-sügis-talviseks perioodiks sobivaid turismitooteid ja teenuseid ning juurutada neist esimesed pilootprojektidena. Hiiumaalt on kaasatud kaks majutusettevõtet: Retroviisiit ja Hõbekala külalistemaja ning Hiiu Gourmet.

World Most Beautiful Bays ehk Maailma kauneimate lahtede organisatsiooni eesmärk on korraldada rahvusvahelist koostööd mere ja rannikupiirkondade seisukorra parandamisel, tõsta teadlikkust merekeskkonnast ja selle kaitsmisest ning edendada jätkusuutlikku turismi. Ühenduse asutasid 1997. aastal kümne mereäärse piirkonna esindajad, tänaseks on organisatsioonil liikmeid 42 riigist.

European Route of Lighthouses koosseisus Euroopa kultuuriteeks

Tuletornid kujutavad endast erakordset merepärandit ning rahvusvaheline kultuurikoostöö selle võrgustiku säilitamisel, pärimuse talletamisel ja edasi jutustamisel ning tuletornide rakendamisel turismisihthohtadena pakub Hiiumaale jätkusuutlikku võimalust olla osaks populaarsest üleeuroopalisest turismimarsruudist. Hiiumaa oli üks tuletornide organisatsiooni asutajatest 2023. aastal. Ühingu moodustamise ja tegevuse eesmärk on saavutada Euroopa kultuuritee staatus, mis avab uued võimalused ka rahvusvaheliseks turismialaseks koostööks.

Green Destinations kuldtasemega sihtkoht

Hiiumaale on omistatud Green Destinations kvaliteedimärgise kuldtase ning Hiiumaa lugu Hiiumaa rohelisest märgist jõudis 2024. aastal ülemaailmses konkurentsisis sihtkohtade lugude TOP 100 hulka.

Teavitus- ja reklaamikampaniad välisurgudel jätkusid

Hiiumaa turismiturundustegevuste üheks olulisemaks eesmärgiks oli välisuristide arvu suurendamine Hiiumaal ning kuigi turundustegevused välisurgudel on pika tagasisidega, saavutas Hiiumaa 2024. aastal välismaal hea nähtavuse. Kodulehte hiiumaa.ee külastati kokku 838 978 korda. Aasta alguses valminud Hiiumaa turismitrükist GO Hiiumaa 2024 jagati eesti ja inglise keeles laiali kokku 23 000 eksemplari.

Statistikaameti majutusnäitajad Hiiumaal

Ööbimistega siseturistide reisirid Hiiumaale (EIS):

- 2024 – 78 600 inimest

Majutunud külastajaid Hiiumaal (Statistikaamet):

- 2024 oli majutatute arv kokku statistikaameti andmetel 30 105.
- 2024 tõusis väliskülastajate ööbimiste arv majutusettevõtetes 37%

Riikidest oli kõige enam külastajaid Soomest, järgnesid Läti, Saksamaa, Prantsusmaa, Leedu, Rootsi ja Suurbritannia.

Lahknevust ööbimistega reisinute ja majutatute vahel selgitab Hiiumaa turismiklastri poolt 2024. aasta hooaja lõpul läbi viidud külastajaküsitlus, mille kohaselt ööbis sugulaste-tuttavate pool 36,7% külastajatest. Lisaks olid populaarsed ööbimisviisid ka telkimine, autoelamu või haagisuvila, külaliskorterid ja kámpingud ja vähem kui viie voodikohaga majutuskohad, mis ametlikus majutusstatistikas ei kajastu.

Huviväärsuste populaarsus ja väikesadamate külastatavus

Huviväärsuste statistika järgi on jätkuvalt Hiiumaa olulisteks külastusmagnetiteks tuletornid. 2024. aasta külastajaküsitluse andmetel olid kõige populaarsemad vaatamisväärsused tuletornid, järgnesid sadamad, Säätetirp, RMK matkarajad, Ristimägi, elamuskeskus Tuuletorn ning Suuremõisa loss.

Tuletornide külastatavus 2024:

- Kõpu – 22 955
- Tahkuna – 13 490
- Ristna – 6 833

Sihtasutuse Hiiumaa Sadamad väikesadamaid (Kalana, Kárdla, Orjaku, Sõru) külastas 2024. aastal kokku 969 veesõidukit (neist 689 purjekad ja 280 mootorjahid) ning 240 matkaautot. Ööbimisi (matkaautod ja väikelaevad) oli sadamates kokku 2047, mis teeb keskmiseks peatumise pikkuseks 1,6 ööbimist. Enamus sadamaid külastanud väikelaevadest ja matkaautodest olid pärit Eestist, välisriikide külastajaid saabus enim Soomest, Saksamaalt ja Rootsist.

Kristel Peikel

Hiiumaa turismiklastri juht

Ettevõtluse tugiorganisatsioonid

Kohaliku omaalgatuse programm

Kohaliku omaalgatuse programm (KOP) on Eesti riigi regionaalprogramm, mille eesmärk on tugevate ja omaalgatusel põhinevate kogukondade tekkimine ja püsimine. Programmi kaudu toetatakse kogukonna liikmete aktiivset osalemist kohalikus arengus ja ühiskonnas kaasärääkimisel, kogukonnapärandi säilitamist tulevaste põlvete jaoks ning kogukonnale oluliste teenuste arendamist.

2024. aastal oli programmis kaks meetet: „Kogukonna areng“ ning „Investeeringud ja kogukonnateenuste arendamine“. Kogukonna arengu meetme kaudu toetatakse tegevusi, millega panustatakse kogukonnaliikmete teadmiste ja oskuste kasvu, kogukonna identiteedi tugevnemisse ja tõhusama koostöö tekkesse. Investeeringute ja kogukonnateenuste arendamise meetme kaudu toetatakse tegevusi, millega panustatakse kogukonnaliikmete ühistegevust soodustavate avalikus kasutuses olevate objektide rajamisse ja arendamisse ning kogukonnaliikmetele vajalike teenuste pakkumisse.

Programmi rakendaja Hiiu maakonnas on SA Hiiumaa Arenduskeskus.

Kohaliku omaalgatuse programmi toetused

2024. aastal esitati Hiiumaa Arenduskeskusele kahes voorus kokku 40 taotlust: kogukonna arengu meetmesse 22 ning investeeringute ja kogukonnateenuse arendamise meetmesse 18 taotlust. Taotletava toetuse kogusumma oli 97 460 eurot. Toetust sai 28 taotlust summas 65 000 eurot.

Mõned näited projektidest, mis 2024. aastal toetust said:

- Mittetulundusühingu Kärkla Nukuteater projekt „Kärkla Nukuteatri välisfassaadi värvimine“
- Sõru Merekooli seltsi projekt „Optimistid väikestele optimistidele“
- Mittetulundusühingu Hiiumaa Muinsuskaitse Selts projekt „II MS osalenud hiidlaste mooduli lisamine www.hiidlased.ee keskkonda“
- Hiiumaa Käsitööseltsi projektid „Meistrite Maja köögi lae remont“ ja „Uksed korda“
- Mittetulundusühingu Kassari Haridusselts projektid „Näitemängu lavastamine“ ja „Näituste eksponeerimine läbi valguslahenduste“
- MTÜ Itu iidlane projekt „Õppepäev „Naiste ehituskool““.

Maakondade arengustrateegiate elluviimise toetusmeede 2024-2027

Maakondade arengustrateegiate elluviimise toetusmeetmest (MATA) toetuse andmise eesmärgiks on toimepiirkondade arengueelduste parem kasutus majanduskasvuks ja elukvaliteedi tõusuks vajalike teenuste kättesaadavus.

Toetusega aidatakse kaasa maakondade arengustrateegiate kiiremale elluviimisele.

Alates 2024. aastast on muudetud maakondade arengustrateegiate toetusmeetme tingimusi. Võrreldes senisega on kõige oluliseks muudatuseks dialoogi pidamine ministriumiga ja maakondliku arendusorganisatsiooni (MARO) vahel. Lähtuvalt iga maakonna väljakutsetest ning

arengueeldustest lepitakse dialoogi käigus ühiselt kokku fookusvaldkonnad, kuhu toetusrahad järkevalt neljal aastal suunatakse. Väljakutseks on tagada toetuse selgem sihistamine maakonna arengustrateegia mõnes valdkonnas arvestatavaks edasiminekku järgneval neljal aastal vastavalt riigi ja maakonna esindajate kokkulepitud ühele-kahele teemale.

Hiiumaal on maakondlikuks arendusorganisatsiooniks, kes ministriumiga dialoogi pidas ja maakonna seisukohti esitas Hiiumaa Arenduskeskus. Dialoogi tulemusena lepidi kokku, et Hiiumaa fookusvaldkonnaks järgneval neljal aastal on majandusareng. Samuti see, et meetme tegevuste tulemusnäitaja on, et tugitegevustest ja -teenustest on kasu saanud vähemalt 80 majanduslikult aktiivset ettevõtet ning täiendav kokkulepe, et projektiideede arendamise või valiku protsessis kaasatakse protsessi avaliku sektori kõrval ka ettevõtjaid või nende esindusorganisatsioone.

Sellest tulenevalt on Hiiumaa arenduskeskuse juhataja käskkirjaga moodustatud ettevõtjatest koosnev komisjon, kes on kaasatud projektiideede arendamise ja projektide valiku protsessi.

2024. aastal sai MATA meetme kaudu toetust SA Hiiumaa Arenduskeskuse projekt „Hiiumaa ettevõtluse konkurentsivõime tõstmine ja mainekujundus, I etapp“.

Projekti kogumaksumus oli 353 272,71 eurot, millest toetus oli 264 954,53 eurot ja omaosalus 88 318,18 eurot.

Projekti eelarve jagunes järgmiselt:

I osa „Noorte ettevõtlikkuse kasv“ – 36 701,70 eurot

II osa „Ettevõtjate konkurentsivõime kasv“ – 104 954,21 eurot

III osa „Hiiumaa sihtkoha turundus ja turismiklastri arendamine“ – 182 071,80 eurot

Kaja Sõrmus

Hiiumaa Arenduskeskuse vabähenduste konsultant

Noorte ettevõtlikkuse areng 2024. aastal

Üldinfo

2024. aastal osales ettevõtlikkuse arendamise tegevustes üle 370 noore. Aasta jooksul toimus enam kui 20 erilist sündmust ja tegevust – õppereisid, koolitused, töötoad ja võrgustikukohtumised –, mille eesmärk oli toetada noorte ettevõtlikkust ning kaasata erinevaid sihtrühmi: noori, õpetajaid koolidest ja lasteaedadest ning noorsootöötajaid. Samuti jätkati Hiiumaa noorte stipendiumifondi arendamist ja koordineerimist.

Ettevõtlusõppe ja ettevõtlikkuse arendamine noortega töötavate spetsialistide seas

Aasta jooksul toimus kaks ettevõtlusõppe võrgustiku kohtumist – mais ja novembris. Kohtumistel arutati SA Hiiumaa Arenduskeskuse ja haridusasutuste koostööd ning tulevikuplaane. Hiiumaa Gümnaasiumi õpilasfirmade esindajad tutvustasid oma ettevõtteid ja jagasid kogemusi. Kokku osales kohtumistel 41 inimest, sealhulgas noored, ettevõtjad ja haridustöötajad.

Augustis toimus kahepäevane koolitus noortega töötavatele spetsialistidele, kus osales 15 inimest. Koolituse eesmärk oli tugevdada noorsootöö koostöövõrgustikke ning pakkuda uusi meetodeid noorte toetamiseks. Lisaks osales 20 Hiiumaa lasteaia õpetajat õppereisil Lõuna-Eestisse, kus tutvuti ettevõtlikkuse arendamise parimate praktikatega teistes lasteaedades.

Ettevõtlusõppe ja ettevõtlikkuse arendamine noorte seas

Noortele korraldati kaks õppereisi – Viljandisse ja Tallinna. Tallinnas külastati TalTechi, kus toimus ettevõtluse töötuba ärimudeli loogika ja väärtuspakkumise teemadel. Lisaks viidi läbi meeskonnatööharijutus ettevõtlikkuse mõistmiseks ning külastati Töötukassa Karjäärikeskust, kus toimus töötuba tuleviku töömaailma teemadel.

Viljandi õppereisi raames osaleti Kutsehariduskeskuse avatud nädala töötubades ning tutvuti kutseõppe võimalustega. Koostöös Hiiumaa Gümnaasiumiga korraldati rahvusvaheline ringmajanduse konverents, kus osales üle 100 noore Eestist ja välismaalt.

Hiiumaa noorte inspiratsioonipäeval toimus töötuba „Projekti ja sündmuskorraldus“, kus osales 27 noort, ning eraldi töötuba „Sotsiaalne ettevõtlikkus“, kus osales 31 noort.

Jätkati ka „Noored Hiiumaale“ projektitegevustega, milles osales üle 50 noore. Aasta jooksul ilmus 11 noorte infokirja. Lisaks avati Hiiumaa noorte omaalgatusfond, mille toel viisid kaks noort ellu oma ideed: üks korraldas lauamängude võistluse, teine arendas käsitööehete valmistamise oskusi.

Noorte tulevik ja mõju

Koostöös ettevõtjatega jätkati Hiiumaa Noorte Stipendiumifondi haldamist ning anti välja kaks stipendiumi.

2024. aasta tegevused pakkusid noortele mitmekesiseid võimalusi eneseteostuseks ja uute oskuste omandamiseks. Koolitused, õppereisid ja koostöövõrgustike tugevdamine aitasid tõsta teadlikkust ning edendasid ettevõtlikkust Hiiumaal.

Õpilasfirmad ja ettevõtlusinkubaator

Hiiumaa Gümnaasiumis toetati finantshariduse valikaine õpetamist ning korraldati ettevõtetes külastusi. Õpilasfirmade noored osalesid Tallinna õpilasfirmade laadal ja arenduskoolitustel. Koos kohalike ettevõtjatega toimus ideede genereerimise häkaton, kus osales 34 noort. Kärldla Koolis ja Hiiumaa Gümnaasiumis viidi läbi kaks külalistundi ettevõtjatega.

Ettevõtlikkuse arendamise teemal toimus viis koolitust, kus osales kokku 114 noort.

2024. aastal registreeriti Hiiumaa Gümnaasiumis kolm õpilasfirmat:

Õpilasfirma Pehme Pai

Toode: kehakoorigid

Õpilasfirma Pehme Pai sündis kolme Hiiumaa Gümnaasiumi 11. klassi õpilase – Eliise Juhe, Elisabet Kallase ja Mia-Marjen Mihkelsoo – koostöös. Õpilasfirma loodi ettevõtlusõppe raames sooviga arenda majandusalaseid teadmisi, avastada iga tiimiliikme tugevusi ning tutvustada inimestele loodusliku kosmeetikat. Samuti sooviti pöörata tähelepanu kuiva naha probleemile, osaleda erinevatel laatadel ja saavutada ettevõtluses kasumlikkus. Pehme Pai keskendus looduslike kehakoorigate valmistamisele ja müügile. Tooted jõudsid klientideni peamiselt sotsiaalmeedia kaudu (Facebook ja Instagram), MiaPuPe e-poes, laatadel ning müügipunktidest Hiiumaa Kaubamajas ja elamuskeskuses Tuuletorn.

Õpilasfirma Arõõm

Toode: autolõhnastajad

Õpilasfirma Arõõm loodi kolme Hiiumaa Gümnaasiumi 11. klassi õpilase – Karl Kustas Toimra, Kermo Põtteri ja Reekab Elmi – poolt. Ettevõtte sai alguse ettevõtlusõppe raames eesmärgiga omandada praktilisi teadmisi ettevõtlusest, arendada meeskonnatööd ning osaleda vähemalt kolmel erineval laadal. Soov oli lõpetada ettevõtlusperiood kasumlikult.

Arõõm keskendus käsitööna valmistatud autolõhnastajate tootmisele ja müügile. Tooted jõudsid klientideni peamiselt laetadel ning sotsiaalmeedia kaudu – Facebookis ja Instagramis.

Õpilasfirma Sumin

Toode: mesilasvahariie

Õpilasfirma Sumin asutati viie Hiiumaa Gümnaasiumi 11. klassi õpilase – Lisandra Liidu, Kristelle Platovi, Gerda Timofejevi, Liisi Koppeli ja Kirsika Vasara – poolt. Ettevõtte sündis ettevõtlusõppe raames sooviga omandada uusi teadmisi ja praktilisi kogemusi ettevõtlusest, saada ülevaade firma juhtimisest ning arendada meeskonnatööd ja probleemide lahendamise oskust. Üheks eesmärgiks oli ka lõpetada ettevõtlusperiood kasumlikult.

Sumina põhitegevuseks oli keskkonnasõbralike mesilasvahariiete tootmine ja müük, mis aitavad toitu säilitada looduslikul viisil. Tooted jõudsid klientideni peamiselt läbi õpilasfirma Facebooki lehe ja e-posti teel. Turundustegevus toimus aktiivselt sotsiaalmeedia kanalites – Facebookis, TikTakis ja Instagramis.

Birgit Lukk

Hiiumaa Arenduskeskuse noorte ettevõtlikkuse koordinaator

MTÜ Hiidlaste Koostöökogu 2024. aasta olulised sündmused

Aasta algas EL toetuste perioodi 2014–2020 viimase rakenduskava elluviimisega. Jaanuaris lahkus ametist senine tegevjuht Siim Piirak, ning veebruaris asus tegevjuhina tööle Ilmi Aksli.

Viimane taotlusvoor lõppevast perioodist toimus 29.03–08.04.2024. Strateegia meetmete eelarve jagunes järgmiselt:

- Meede 1: Ettevõtete areng 55 000 eurot
- Meede 5: LEADER koostöö 18 905,49 eurot
- Meede 6: COVID taastekava 12 457,03 eurot

Meede 1: Ettevõtete areng

Laekus 17 taotlust, hindamisele läks 15. Toetuse kogusumma taotlustes oli 120 858,28 eurot (219,74% meetme mahust). PRIA-le edastati ettepanek toetada 8 projekti kogusummas 54 998,50 €:

- Metsarahu OÜ „Mee pakke- ja laoruumi seadmete ning inventari ja mesinduse seadmete soetamine“ 7867,68 eurot
- OÜ Hiiu Gourmet „Seadmete ostmine hiiumaiste teesegude ja maitsesegude tooraine uuenduslikuks väärindamiseks“ 6258,98 eurot
- Hiiu Meedia OÜ „Hiiu Lehe veebiväljaande arendus“ 7625,11 eurot
- Hiiuapu OÜ „Seadmed tootmise laiendamiseks ja tõhustamiseks“ 4222,56 eurot
- Hiiu Haljastus OÜ „Kännufreesi soetamine“ 13 320,00 eurot
- Maier Events OÜ „Lava valgustehnika soetamine Maier Events OÜ-le“ 5001,16 eurot
- MiPa Services OÜ „Ettevõtte arendus ja Hiiumaa toidukultuuri täiendamine“ 6289,91 eurot
- Kaire Vannas „Hooldusniiduk“ 3137,86 eurot

Meede 6: COVID taastekava

Laekus 11 taotlust, hindamisele läks 10. Toetuse kogusumma taotlustes oli 28 555,62 eurot (229,23% meetme mahust). PRIA-le edastati ettepanek toetada 4 projekti kogusummas 12 456,77 eurot:

- Ly Kokla FIE „Vere biokeemia analüsaator“ 2269,20 eurot
- Mittetulundusühing Hiiumaa Kino „Investeeringud COVID-19 ebasoodsate mõjude leevendamiseks“ 1099,84 eurot
- OÜ Hiiu Jorn „Pauka puhkemaja toimepidevuse tagamine“ 6231,73 eurot
- Triinu Õunamahl OÜ „Teisaldatava pastörisaatori ost“ (PRIA ei rahuldanud taotlust) 2856,00 eurot

Meede 5: Koostöö

Esitati kaks projekti:

- Ühisturundus ja võrgustumine saartevahel (koos Mittetulundusühing Saarte Koostöökoguga)
- Hiiumaa ja Normandia rahvusvahelise koostööprojekti ettevalmistav projekt

Uus strateegia ja taotlusvoorud perioodil 2023–2027

Alates 20.05.2024 rakendatakse uut strateegiat. Esimene taotlusvoor toimus 20.05–31.05.2024:

- Meede 1: Ettevõtluse arendamine 300 000 eurot
- Meede 2: Kogukondade arendamine 225 000 eurot

Sügisene taotlusvoor meetmetele 3 ja 4 jäi ära seoses probleemidega regionaalministri määruse rakendamisel.

Meede 1: Ettevõtluse arendamine

Laekus 24 taotlust, hindamisele läks 23. Toetuse kogusumma taotlustes oli 638 249 eurot (212,75% meetme mahust). PRIA-le edastati ettepanek toetada 13 projekti kogusummas 298 865,17 eurot.

- OSAÜHING Kapastu "Iseõppiva (AI) optilise marjasorteeri soetamine" 59 500,00 eurot
- PROSPER LINE OÜ "Laastuimur/Puruimur" 17 865,40 eurot
- Concrete Products OÜ "Froncrete kergbetoonist toodete tootmisvõimekuse suurendamine ja kvaliteedi parendamine" 30 577,58 eurot
- Mahe Hiiumaa OÜ "Jahutuskonteinerid mahe loomatoidu tooraine ja toodete säilitamiseks" 15 480,00 eurot
- Osaühing CANTER INVEST "Kütte-, jahutus- ja ventilatsioonisüsteemi väljaehitamine" 21 342,97 eurot (PRIA ei rahuldanud taotlust)
- Eventering OÜ "Külmkuivatus meetodil Hiiumaa loodusandide väärimine" 6299,40 eurot
- Regulatory OÜ "OUK Hiiumaa ekspordivärv (degusteerimisruumi loomine)" 9531,66 eurot
- DAGÖ BERRY OÜ "Päikese energia kasutamine ja salvestamine" 9832,00 eurot (PRIA ei rahuldanud taotlust)
- RestHunt Ekspert OÜ "Tootmisvõimaluste loomine keskkonnasõbralike, looduslike soojusmaterjalide tootmiseks" 60 210,44 eurot
- Hiiumaa Jäätmejaam OÜ "Ohtlike jäätmete kuuri laiendamine" 26 701,42 eurot (PRIA ei rahuldanud taotlust)
- Surf Master OÜ "Surfivarustuse ostmine" 20 568,15 eurot
- Puski Pagar OÜ "Seadmete soetus" 5391,45 eurot
- Tergen Grupp OÜ "Tootmisseadmete, tehnika, tööriistade soetamine Tergen Grupp OÜ-le" 15 564,70 eurot

Meede 2: Kogukondade arendamine

Laekus 15 taotlust, hindamisele läks 14. Toetuse kogusumma taotlustes oli 340 498,80 eurot (151,33% meetme mahust). PRIA-le edastati ettepanek toetada 9 projekti kogusummas 181 941,62 eurot.

- Orjaku Külaselts "Energiaturvalisuse ja kogukonnateenuste parendamine, kerksuskeskuse arendamine" 7283,87 eurot
- Sihtasutus Hiiumaa Sadamad "Kalanasse kerksuskeskuse, vabatahtliku merepääste reageerimispunkti ja sadamakontori rajamine" 62 022,18 eurot (PRIA ei rahuldanud taotlust)
- Mittetulundusühing Hiiumaa Muinsuskaitse Selts "Vabadussõja Hiiumaa mälestusmärgi nimetahvlite valmistamine" 12 277,10 eurot

- Mittetulundusühing Halulaev "Teenuste kättesaadavuse ja turvalisuse edendamine purjelaeval HiiuIngel" 3209,40 eurot
- Mittetulundusühing Koprapesa "MTÜ Koprapesa päikesepaneelide ja salvestusseadmete paigaldamine" 16 718,14 eurot
- Hiiumaa Tenniseklubi "Hübriid saviliiva väljak Kärdlasse" 51 502,78 eurot
- Hiiumaa Pillisõprade Selts "Hiiumaa pärimusmuusika kõlavamaks" 5965,43 eurot
- Mittetulundusühing Ungrukivi Selts "Akulahendus Kõrgessaares asuvasse elektrijalggrataste laadimispaigaloni" 18 662,28 eurot (PRIA ei rahuldanud taotlust)
- Bowlingklubi Vihurid "Õppevahendite soetamine" 4300,44 eurot

2024. aasta koolitused, õppereisid ja sündmused

- 08.–14.01 – õppereis Normandiasse (LEADER projektid)
- 02.–03.04 – õppereis Läänemaale („Kohaliku toidu esitlemine“)
- 24.–27.05 – õppereis Ahvenamaale („Ühisturundus ja võrgustumine saarte vahel“)
- 04.–08.06 – osalemine LINC üritusel Rumeenias ja rahvusvahelise koostööprojekti „Agroturism kui tulus lisateenus“ (Field to Feast) koostööpartnerite koosolekul
- 20.–21.07 – Avatud Talude päeva koordineerimine Hiiumaal ning avatud talude turunduse toetamine koostööprojekti „Ühisturundus ja võrgustumine saarte vahel“ raames
- 31.08 – osalemine Haapsalu Gurmeeturul koostööprojekti „Kohaliku toidu esitlemine“ raames
- 07.09 – koos Hiiumaa ettevõtetega osalemine Kuressaare Suurel Turupäeval
- 26.09 – koostööprojekti ettevalmistava projekti „Agroturism kui tulus lisateenus“ koosolek Haapsalus
- 23.–24.10 – õppereis Raplamaale (projekt „Tervist toetav ja kohalik toit Hiiumaa haridusasutustes“)
- 27.11 – Hiiumaa majandusfoorumil 2024 anti Hiidlaste Koostöökogule üle tunnustus „Hiiumaa sõber“
- 05.12 – anti Hiidlaste Koostöökogule MTÜ Kodukant Läänemaa aktusel üle tunnustus ja tänukiri pikaajalise koostöö eest koostööprojektide elluviimisel.

Aastaringne info jagamine toimus veebilehel www.kogu.hiiumaa.ee ja sotsiaalmeedias.

Ilmi Aksli

MTÜ Hiidlaste Koostöökogu tegevjuht

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

MTÜ HIIDLASTE
KOOSTÖÖKOGU

MTÜ Hiiukala ülevaade kalanduspiirkonna aastast

2024. aastal alustas Hiiukala uue Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021-2027 finantsperioodiga. Kohaliku algatusega kalanduspiirkondade jaoks on see juba kolmas periood. Strateegia tegevuste elluviimiseks sai vastu võetud veebruari algul. Regionaal- ja põllumajandusminister kiitis strateegia heaks kevadel ning määras kalanduspiirkonnale toetusvahendeid 3,61 miljonit eurot kasutamiseks kuni 2029. aastani. Strateegiaga arendatakse kuut valdkonda: kala väärindamine, kalasadamate arendamine, kalurite majandustegevuse mitmekesistamine, looduskeskkonna tingimuste parendamine, kalandus- ja merendustraditsioonide edendamine ja kalurite teadmiste ning oskuste edendamine. Kohalike kalurite otsusel suunatakse suurim eelarvevahendite osakaal, 1,2 miljonit eurot, kalasadamatesse, sest sadamate investeeringud on tavaliselt kõige mahukamad.

Tuuli Tammla
MTÜ Hiiukala tegevjuht

Juunis toimus finantsperioodi esimene taotlusvoor, mille mahuks oli 904 000 eurot. Esitati 26 taotlust 466 000 eurole. Kohalik hindamiskomisjon otsustas rahastada neid kõiki. Suurimad taotlused olid Isabella Capital OÜ väheväärtusliku kala väärindamise seadmed (99 000 eurot), Haldi sadamataristu ajakohastamine (99 000 eurot), Värssu sadama-ala heakorramine (35 000 eurot), Salinõmme paadisadama lossimistingimuste parandamine (21 000 eurot), Kootsaare OÜ heinapressi soetamine (23 000 eurot) ja Kassariotsa OÜ joogitootmise arendamine (22 000 eurot) ning Ants Saarnak FIE paadi soetamine loodusturismi arendamiseks (21 000 eurot). Toetati traditsioonilisi kalandussündmusi nagu Kalurite päev, Lestafest ja Hiiu kala ja õlle festival.

MTÜ Hiiukala on aastatega jõudsalt kasvanud – aasta lõpu seisuga kuulus organisatsiooni juba 113 liiget. Enamik neist on kalandusettevõtjad, kuid liikmeskonnas leidub ka teiste valdkondade ettevõtjaid, ühinguid, eraisikuid ning Hiiumaa vald.

Aasta jooksul pakuti liikmetele mitmekesist tegevust: toimus aasta alguse seminar ning õppereis Soome kutselise kalanduse messile. Laiemale avalikkusele suunatud sündmuste seas paistsid silma avatud kalasadamate päev ning Tuulekala festival koos populaarse trollinguvõistlusega, kus osales muljetavaldavad 115 paatkonda kokku 373 võistlejaga.

2024. aasta oli Hiiumaa rannapüügis rekordiline – kokku püüti 593 tonni kala, mis on pea kahekordne kogus võrreldes eelneva aastaga. Suurim kasv tuli invasiivse üarmudila rohkusest, selle heast esmakokkuostu hinnast ning toimivast logistikast. Üarmudilat püüti üle 174 tonni – rohkem kui ühtki teist liiki.

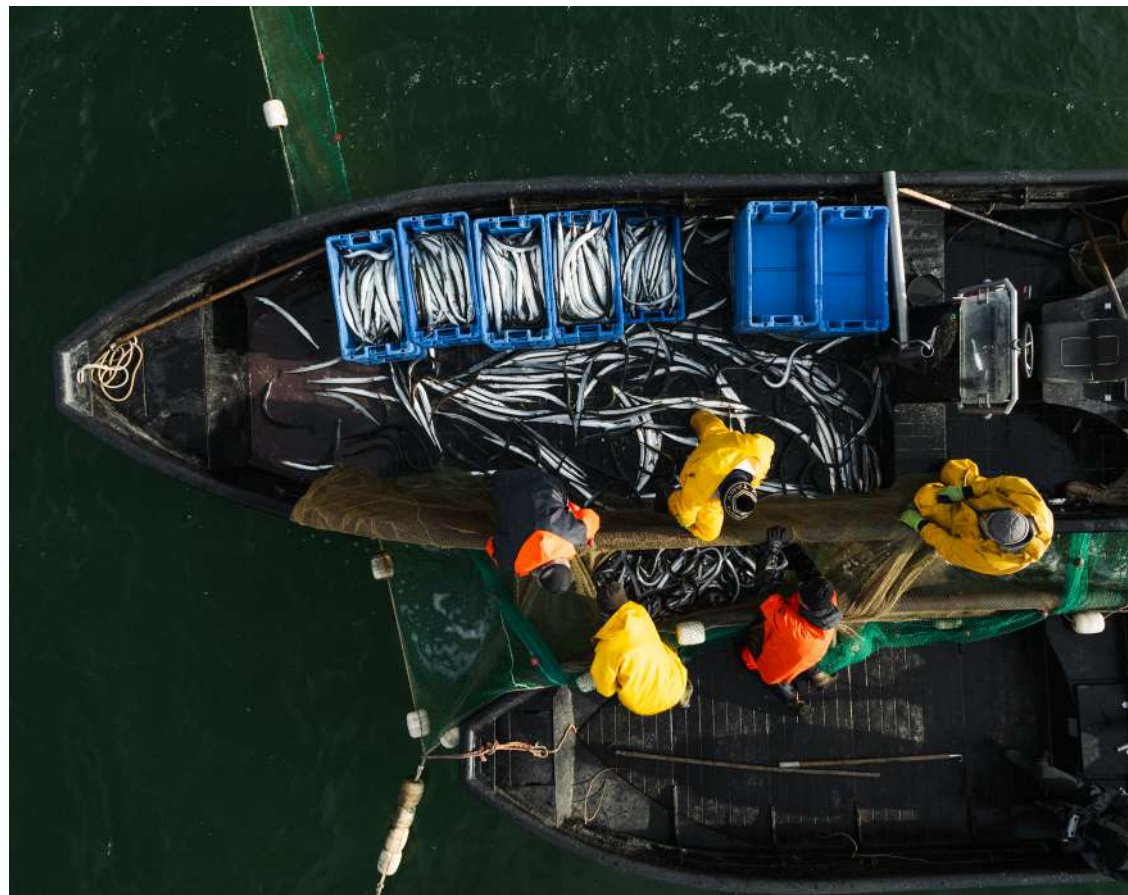
Ahvenasaak ulatus 154 tonnini ja säinasaak 135 tonnini. Kõigi kolme liigi püüginumbrid sõltusid mandri kokkuostjate aktiivsusest. Kohalikuks tarbimiseks püüti lesta 34 tonni ja tuulehaugi 31 tonni.

Väinamere kalavarude seisundit hindasid teadlased endiselt heaks, kuigi kisklusrive kormoranide ja hüljeste poolt on suur. Mõlema liigi arvukus kasvab aastas keskmiselt 10%, mis tähendab järjest suurevat survet kõigile kalaliikidele. Eesti kormoranide arvukus hinnati 44 000 pesitsevale paarile, mis tähendab pesitsushooaja lõpuks umbes 220 000 lindu. Täiskasvanud kormoran sööb päevas kuni pool kilo kala, mistõttu nende aastane kalatarbimine on võrreldav rannakalurite püütud kogustega – kuni kalavarude kokkuvarisemiseni.

Toidubaasi vähenedes hakkab kormoranipopulatsioon samuti kahanema. Teist aastat järjest õnnestus kaluritel kormoranimune õlitada kolmes koloonias:

- Kadaklaid: 660 pesa, 3265 muna (17% pesadest)
- Suur-Pihlakare: 441 pesa, 1624 muna (67%)
- Väike-Pihlakare: 158 pesa, 604 muna (68%)

Keskonnaameti väljastatud munade õlitamise load on ornitoloogide poolt igal aastal vaidlustatud, samuti on keeruline õlitada puude otsas pesitsevate lindude mune. Efektivseimaks peetakse pesitsuseelset küttimist, kuid see pole seni seadustatud Linnudirektiivist tuleneva kaitse tõttu.

Töötukassa on toeks Hiiumaa tööandjatele

Töötukassa on inimeste usaldusväärne partner kogu tööelu vältel – toetades noori nende tööalase tee alguses ning pakkudes tuge kogunud töötajatele, kes seisavad silmitsi muutustega. Tööandjatele pakume tuge töökohtade loomisel, töötajate leidmisel ja ettevõtte arenguga kaasnevate muudatuste elluviimisel.

Hiiumaa töötuse määr on püsinud aastaid Eesti madalaim – nii ka 2024. aastal. Aasta lõpus langes töötuse määr veelgi, jõudes detsembris 3,5%-ni. 2024. aastal oli Hiiumaal kõige rohkem töötuid vanusegrupis 25–54 aastat. Sooliselt oli registreeritud töötute seas veidi rohkem naisi kui mehi. Haridustaseme järgi oli enim töötuid üldkeskharidusega.

Uusi koondatuid registreeriti kõige rohkem jaanuaris ja juulis, kusjuures enim koondamisi toimus elektroonikasektoris. Samas ei toimunud Hiiumaal suuri kollektiivseid koondamisi.

Tööpakkumisi oli kõige rohkem juunis ja juulis, detsembris aga oli töökohtade arv aasta madalaim. Suvekuudel vahendas Töötukassa rohkelt hooajatöid, eriti majutuse, klienditeeninduse ja toitlustuse valdkonnas.

Tööandjatele pakub Töötukassa mitmeid võimalusi vabade töökohtade info jagamiseks, sealhulgas läbi veebikeskkonna, kus saab tööpakkumisi sisestada ja tööotsijatega ühendust võtta. Lisaks oleme korraldanud tööandjatele värbamispäevi, veebinare ja infohommikuid. Värbamispäevad pakuvad head võimalust tutvustada ettevõtet, suhelda tööotsijatega vahetult ning leida oma meeskonda uusi töötajaid.

Töötukassa pakub kõigile sihtrühmadele mitmekesiseid karjääriteenuseid, õppimisvõimalusi ja muudki toetavat. Töötavatel klientidel on võimalus taotleda toetust tasemeõppes osalemiseks. Toetust makstakse juhul, kui inimene asub õppima tasuta õppekohale kutsehariduse, rakenduskõrghariduse või bakalaureuseõppe õppekaval, mis vastab tööjõu ja oskuste nõudlusele majanduses ning kui ta vastab toetuse saamise tingimustele.

Töötukassa võimaldab koolitusel osalemist, kui klient vastab tingimustele ning soovib õppida erialal, millel on lähiaastatel kasvav tööjõuvajadus. Sellised põhikutsealad on määratletud valdkondlike tööjõuvajaduse uuringute (OSKA, mida viib läbi Kutsekoda) alusel, kus tööjõu nõudlus ületab pakkumise.

Toetuste kohta saab täpsemat infot Töötukassa veebilehelt või broneerides e-Töötukassas aja karjäärinõustaja juurde.

Ülle Mänd

Eesti Töötukassa Hiiumaa osakonna tööandjate konsultant

Ühendused Hiiumaaga

Parvlaevaühendus Heltermaa-Rohuküla liinil

Hiiumaa parvlaevaühenduses oli 2024. aasta tavapärase. Liini teenindasid jätkuvalt Tiiu ja Leiger – laevad, mis on vedaja poolt heaperemehelikult hoitud ja korras ning jätavad külastajale hea mulje. Aasta jooksul toimus 86 reisi rohkem kui mullu; reisijaid lisandus 10 607 ja sõidukeid 11 859.

Talvekuudel (septembrist maini) oli reisijate arv üle 10 000 võrra suurem kui eelmisel aastal, suvekuudel jäi kasv tagasihoidlikumaks (+430). Sõidukite arv seevastu kasvas enim kolmel suvekuul (juunist augustini) – kokku 3880 võrra, ülejäänud üheksa kuu jooksul ligikaudu 8000 võrra. Sõidukite arvu suurenemine 3,8% kinnitab jätkuvat vajadust reisi arvu järk-järguliseks suurendamiseks. Reisijate laevale mahtumine pole aastaid probleemiks olnud.

	2023	2024	Muutus	Muutuse %
Reiside arv	5860	5946	+86	1,5
Reisijate arv	669 883	680 490	+10607	1,6
Sõidukite arv	309 815	321 674	+11859	3,8

2024. aastal lõppes riigihange, mille võitis TS Laevad OÜ. Seega jätkab 2016. aastast liine teenindanud ettevõtte suursaarte ja mandri vaheliste parvlaevaliinide teenindamist ka aastatel 2026–2033.

- 1. veebruaril sai Regula 53-aastaseks. Selleks ajaks oli laev teinud kokku 4699 liinireisi, neist 1414 Rohuküla–Heltermaa liinil.
- 8. aprillil täitis parvlaeval Tiiu 7 aastat ristimisest. Sünnipäevaks oli Tiiu teinud kokku 19 069 liinireisi, teenindanud 2,13 miljonit reisijat ning vedanud üle Väinamere 982 000 sõidukit.
- 19. detsembril tähistas parvlaev Leiger ristimise 8. aastapäeva. Sünnipäevaks oli laev teinud kokku 21 982 liinireisi, teenindanud 2,49 miljonit reisijat ning vedanud üle Väinamere 1,14 miljonit sõidukit.
- 1. oktoobril sai TS Laevad 8-aastaseks. Selleks ajaks oli ettevõtte teinud 172 035 liinireisi, teenindanud 18,19 miljonit reisijat ning vedanud üle Väinamere 8,40 miljonit sõidukit

Parvlaevaühendus Sõru-Triigi liinil

Saaremaa–Hiiumaa liini teenindab Kihnu Veeteed AS, põhilaevana jätkab seilamist Soela, kuhu mahub kuni 200 reisijat ja tavaoludes 22 sõiduauto. Liin on endiselt oluline tarneahel Saaremaa piimatööstusele, mille mahepiima tooraine tuleb valdavalt Hiiumaalt. Üha enam on Hiiumaa–Saaremaa liin saanud lisaks kogukonna peresuhetele ka ühiseks haldus- ja majandusruumiks erinevatele asutustele (nt Sotsiaalkindlustusametihvriabi) ning teenindusaladele (nt Elektrilevi). Ka Kaitseliidu Hiiumaa malevkonna suundumine Saaremaa maleva koosseisu annab sellesuunalist liikumist juurde.

Liikumise mahu suurenemist kinnitavad ka numbrid: üle Soela väina liikus 2687 sõidukit ja 3745 reisijat rohkem kui eelmisel aastal. Jätakuvalt on näha, et 2023. aastal minister Madis Kallase tehtud veomahu suurendamise otsus – et aastaringelt on kaks väljumist kummastki sadamast – tõi talveperioodiks liikumist juurde. Kohalikke reisijaid oli liinil 1159 võrra rohkem ja kohalikke sõiduautosid lisandus 613.

Reisijate harjumused on stabiilsed: mitmeid aastaid on autos keskmiselt 1,9 reisijat. Autosid jagus ühele reisile keskmiselt 14,2 ja reisijaid 27,4.

Sõiduplaan oli tavapärase: aastaringelt vähemalt kaks väljumist kummastki sadamast, suvel suurenes see arv kuni neljani. Aprillis teenindas liini asenduslaevana Reet. Hea koostöö reiside tellija, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga, võimaldas ilma või muude põhjuste tõttu ärajäänud reisid paigutada sõiduplaani vastavalt kogukonna vajadusele teistele aegadele. Reiside kellaajad on aastaid olnud kindlad ja mereteke kestus jääb jätkuvalt ligikaudu ühe tunni sisse.

SÕRU-TRIIGI	2023	2024	Muutus
Reiside arv	1548	1664	+116
Reisijate arv	47 989	51 734	+3745
Sõidukite arv	23 527	26 214	+2687

Lennuühendus Tallinn-Kärdla

Hiiumaa lennuühenduses jätkus suure lennuki aeg. Senine vedaja Diamond Sky asendus 1. märtsil 2024 uue operaatoriga, OÜ NyxAir, kuid liini teenindamist jätkab sama klassi 33-kohaline SAAB 340A. Uuenduseks on virtuaalne lennule registreerimine ehk online check-in. Siiski tuleb reisijatel endiselt varuda aega turvakontrolli protseduurideks.

Reiside arv oli tavapärase – 12 väljumist nädalas: tööpäeviti kaks ja nädalavahetusel üks. Reisiks loetakse edasi-tagasi lendu. Unistuseks on endiselt 14 reisi nädalas – et ka nädalavahetustel oleks nii hommikune kui ka õhtune väljumine. Piletihind, mis oli püsunud muutumatuna alates 2016. aastast, tõusis 2024. aasta juunis 28 euroni.

Hiiumaa liinile omased ilmastikuolud põhjustavad endiselt väljakutseid. 2024. aastal jäi ilma tõttu ära 21 reisi ning viis väljumist pidi poolelt teelt tagasi pöörduma. Ilmastiku tõttu lükati reisi väljumist edasi 15 korral. Tühistatud reiside arvu vähenemine tuleneb pigem lennuvedaja praktikast lende võimalusel edasi lükata, mitte ilmastiku paranemisest. Mõnel juhul on tühistamise põhjuseks olnud ka olud Tallinna lennujaamas.

Vastavalt kehtivale lepingule ei ole vedajal kohustust ilma tõttu ärajäänud reisi korral reisijat alternatiivse transpordiga sihtkohta toimetada. Eelmine vedaja Diamond Sky tegi seda siiski vabatahtlikult ning see oli reisijate seas kõrgelt hinnatud, aidates ühtlasi kaasa lennuki heale täitvusele. Omavalitsus on jätkuvalt seisukohal, et alternatiivse transpordi tagamine peaks olema lepingus selgelt sätestatud, et anda reisijatele kindlustunne oma sõidu planeerimisel.

Hiiumaa liinil oli 2024. aastal kokku 15 332 reisijat, mis on 943 võrra vähem kui aasta varem. Peamine põhjus sellele on juba eespool nimetatud: ilma tõttu ärajäänud lendude korral ei toimetatud reisijaid enam alternatiivse transpordiga sihtkohta. Piletihinna tõusu mõju oli väiksem, sest hinnakorrektsioon oli mõõdukas ning hinnavahe bussipiletiga (15 eurot samal teekonnal) on mõistetav.

NyxAir on Saaremaa lennuliini edukalt teenindanud juba aastast 2020.

TLL-KDL-TLL lennuliin	2023	2024	Muutus
Reiside arv	612	607	-5
Reisijate arv	16 275	15 332	-943
Tühistatud reiside arv, sh tagasipöördunud reisid	33,5	21	-12,5

Hiiumaa kinnisvaraturg

Eesti kinnisvaraturul toimus 2024. aastal kokku 51 292 võõrandamistehingut, millest 40 640 olid ostumüügitehingud. 2023. aastaga võrreldes jäi tehingute arv 2024. aastal sarnasele tasemele. Tehingute koguväärtus kasvas võrreldes 2023. aastaga 11% võrra, olles 5,5 miljardit eurot.

Hiiumaal 2024. aastal jätkus seisak turul. Tehinguid küll toimub, kuid põhiliselt ikkagi odavamate hindadega. Hinnastatistika võrdlus näitas küll suhteliselt kõrget keskmist hinda, kuid see tulenes üksikutest kallimatest tehingutest. Kalana – Ristna piirkond on viimastel aastatel väga nõutud.

Vanematele majadele laenu ei anta, sest kindlustusettevõtjad ei taha neid kindlustada. Odavamate majade puhul on kuulutusest ostjani paar nädalat.

Korterid on suhteliselt kallid ja valikut väga ei ole. Kui on pangalaenu vajadus, siis tuleb tagasilöökk hinnangutega.

Renoveeritud üürikortereid on turul varasemast rohkem, kuid valdavalt on tegemist 1–2-toalistega. Suur osa neist liigub siiski käest kätte ning ei jõua avalikesse kuulutustesse.

Kaie Nappir

Hiiumaa Kinnisvara maakler

Hiiumaa kinnisvaratehingud

	2022	2023	2024	Muutus 2023-2024
Tehingute arv	761	498	459	-8%
Kogupindala (ha)	3611	1931	1241	-36%
Koguväärtus (eurodes)	32 350 577	20 116 404	18 726 441	-7%

Tehingud objekti liikide järgi

	2022		2023		2024	
	Arv	Koguväärtus	Arv	Koguväärtus	Arv	Koguväärtus
Kinnisaja tehingud	705	30 575 044	433	18 019 734	384	15 915 555
Hoonestamata maa	566	18 946 244	304	10 373 398	275	8 222 777
... metsamaa	213	9 678 733	96	4 111 963	67	2 689 205
... haritava maa	36	716 707	19	368 416	11	181 271
... muu hoonestamata maa	317	8 550 804	189	5 893 019	197	5 352 301
Hoonestatud maa	139	11 628 800	129	7 646 336	109	7 692 778
... eluhoonetega hoonestatud maa	68	4 287 073	60	3 078 226	61	4 162 253
... mitteleuhoonetega hoonestatud maa	71	7 341 727	69	4 568 110	48	3 530 525
Korteriomandi tehingud	56	1 775 533	65	2 096 670	75	2 810 886

Tehingud tehinguliikide järgi

	Arv	Kogupind	Koguväärtus
Kinkimine	89	224	3 115 367
Muu tehing	15	10	407 608
Ost-müük	348	961	15 018 371
Vahetus	7	46	185 095
Kokku	459	1 241	18 726 441

HIIMUMAA TEGIJAD 2024

Elukeskkonna hoidja 2024 - Heli Hahndorf ja Hiiuihuholdus

Tunnustame ettevõtet, organisatsiooni või isikut, kes on 2024. aastal silmapaistvalt panustanud Hiiumaa looduse, omakultuuri ja majanduse tasakaalustatud koostöösse ning aidanud seeläbi hoida Hiiumaa väärtuslikku elukeskkonda UNESCO biosfääriala vaimus.

Heli Hahndorf on loonud ja arendanud paljude poolt armastatud kaubamärgi Hiiuihuholdus, mis toob esile saare puhta looduse ja traditsioonilise saunakultuuri. Ettevõtte kasutab oma toodetes kohalikku toorainet ning selle mitmed tooted kannavad väärilt Hiiumaa rohelist märki tunnustust.

Hiiuihuholdus kannab edasi Hiiumaa väärtusi, järgides säästliku ja jätkusuutliku tootmise põhimõtteid. Heli Hahndorf on oma tegevusega tõestanud, et majanduslik edu saab käia käsikäes looduse, kogukonna ja omakultuuri hoidmisega.

Hiiumaa söber 2024 – Maarja Berkmann ja Hiiumaa koduta loomade turvakodu

Tunnustame initsiatiivikat ettevõtet, organisatsiooni või isikut, kes oma kogemuste ja teadmistega on järjepidevalt panustanud Hiiumaa arengusse.

Maarja Berkmann juhib Hiiumaa koduta loomade turvakodu, pakkudes hüljatud ja kodututele loomadele armastust, hoolt ja ajutist pelgupaika. Tänu tema pühendunud tööle on Hiiumaal tugevnenud koostöö, suurenenud teadlikkus ning paranenud loomade heaolu. See on omakorda rikastanud kogukonna ühtekuuluvust ja kasvatanud vastutustundlikku suhtumist keskkonda ning kõigisse elusolenditesse. Oma tegevusega on Maarja eeskujuks, näidates, kuidas üks kohalik algatus võib muuta kogu kogukonna hoolivamaks ja turvalisemaks – nii inimestele kui ka meie neljajalgsetele kaaslastele.

Erikategooria Aasta turundustegu 2024 - Enn Kunila kunstikollektsioon

Tunnustame ettevõtet, organisatsiooni või isikut, kes on 2024. aastal silma paistnud muljetavaldava turundusteoga.

Enn Kunila on Eesti ühe silmapaistvama erakunstikogu omanik, kelle kollektsioon hõlmab olulisi teoseid eesti klassikalisest maalikunstist. 2024. aastal, kunstiaastal, tõi ta oma kollektsiooni Hiiumaale, korraldades näitused „Konrad Mägi ja tema kaasaegsed“ Hiiumaa Muuseumi Pikas Majas ning „Olev Subbi aktimaalid“ Kärdla Kultuurikeskuses. Need väljapanekud tõstsid oluliselt Hiiumaa nähtavust ja kultuurilist mainet üle Eesti. Kollektsiooni avalik eksponeerimine, meediakajastused ja külaliskäitused tõid Hiiumaale tähelepanu ja tunnustust, tugevdades saare kuvandit elava ja väärtustatud kultuurikeskkonnana.

Hiiumaa mainekujundaja 2024 – SA Hiiumaa Muuseumid

Tunnustame ettevõtet, organisatsiooni või isikut, kelle tegevus on 2024. aastal oluliselt tõstnud Hiiumaa nähtavust saarelt väljaspool, parandanud Hiiumaa mainet või toonud Hiiumaale tuntuks.

SA Hiiumaa Muuseumid suutis 2024. aastal oma värvika turundustegevuse ja kaasahaarava „kuse kogumise“ kampaania kaudu tuua Hiiumaa ainulaadsed lood ja saare eripära Eesti laiemasse avalikkusse. Kampaania tõi esile Hiiumaa loodusressursid, kogukondlikud väärtused ning muuseumide olulise rolli kultuuripärandi hoidmisel, pakkudes saarele laialdast meediakajastust ja tuntuks. Sellise tegevuse kaudu on SA Hiiumaa Muuseumid kujundanud Hiiumaast enam kui lihtsalt sihtkoha – nad on loonud positiivse kuvandi saarest, mis väärtustab oma pärandit, hoiab loodust ja tegutseb järjekindlalt Hiiumaa maine tugevdamise nimel.

Hiiumaa aasta õpilasettevõtte 2024/2025 - ÕF „Pehme Pai“

Tunnustame Hiiumaa õpilasettevõtet silmapaistva tulemuse, uuendusliku idee või julge pealehakkamise eest 2024/2025 õppeaastal.

Õpilasfirma Pehme Pai valmistab kahte sorti looduslikke kehakoorigaid, millele väljastati ametlikud ohutushinnangud. Tooted jõudsid klientideni nii käest kätte, laatadel kui ka veebipoes MiaPuPe, samuti müüdi neid Hiiumaa Kaubamajas ja Elamuskeskuses Tuuletorn. ÕF Pehme Pai paistis silma oma aktiivse ja sihispärase tegutsemisega ning pälvis avalikul hääletusel kõige enam toetust. Õpilasfirma liikmeteks olid Eliise Juhe, Elisabet Kallas ja Mia-Marjen Mihkelsoo, juhendajateks Maris Nõmmik-Kärtner ja Marju Mihkelsoo.

HIIUMAA TEGIJAD 2024

Aasta investeerija 2024 – Dagöplast AS

Tunnustame Hiiumaa ettevõtet, mis on 2024. aastal saare ja/või oma tegevuse arendusse investeerinud.

AS Dagöplast on Käinas tegutsev polüetüleenist ja biomaterjalist kiletoodete tootja. Ettevõtte on tegutsenud alates 1998. aastast ning on tänaseks üks suurimaid kiletootjaid Baltikumis ja Skandinaavias.

Ettevõtte peamised tooted on biolagunevad kilekotid, biolagunevad hügieenitoodete kiled ja põllumajanduses kasutatavad biolagunevad multskiled. Polüetüleenist valmistatakse mitmesuguseid kilekotte, kilepõllesid, hoiatus- ja kaablikaitselinte ning puidukattekilde. Lisaks tegeleb ettevõtte plastijäätmete ümbertöötlemisega ning kasutab tootmises 100% roheenergiat.

Aastal 2024 investeeris AS Dagöplast põhivarasse 1,2 miljonit eurot, panustades sellega ettevõtte jätkusuutlikku arengusse ja tootmise tõhustamisse.

Hiiumaa Ettevõtjate Liit annab välja kolm tunnustust

Aasta tegu 2024 - Hiiumaa haigla renoveerimine

Soovitakse tähelepanu juhtida saare majandust ja arengut oluliselt või omanäoliselt muutnud tegudele.

Maakonnahaigla renoveerimine on märgiline verstapost ning kogukondlik võit nii üldise turvatunde kasvatamisel kui tajumisel, et hoolime oma inimestest igal ajal ja igas olukorras.

Pikki aastaid oodatud ning läbi erinevate etappide ellu viidud ehitus- ja rekonstrueerimistööd on lõpuks toonud personalile ja patsientidele kõige kaasaegsemad töö- ja olmetingimused ning oluliselt parandanud meditsiiniteenuste kohapealset kättesaadavust.

Nutika lahendusena on säilitatud hoone ajalooline väärikus, tuues samal ajal sisse tänapäevased tehnoloogiad ja võimalused. See investering tugevdab saare elujõudu ja julgeolekut ning on oluline garant, mis aitab hoida ning motiveerida noorte ja ettevõtlike inimeste Hiiumaale (tagasi)tulemist ja siia jäämist.

Väike ja visa 2024 - Angela Sivonen Hambaravi OÜ

Tiitel omistatakse väikeettevõtjale, kelle tegevus on kogukonnale väga vajalik ning keda võime seetõttu igapäevaselt pidada justkui iseenesestmõistetavaks. Kuid tegelikult kaasnevad ka selle ettevõtte olemasolu ja igapäevase käigus hoidmisega nii võimalused kui ka riskid, mida kõrvalseisjad ei taju.

Angela Sivonen pakub kaasaegset hambaravi nii hiidlastele kui Hiiumaa külalistele. Väike meeskond hoiab fookust patsiendil: personaalne lähenemine, paindlik ajaplaneerimine ja selge suhtlus loovad usalduse, mis kestab pikki aastaid. Ettevõtte investeerib nüüdisaegsesse tehnoloogiasse ja ennetusse, et hoida ravi kättesaadavana kohapeal, vähendades klientide vajadust sõita mandrile. Visadus, kvaliteet ja kogukonna teenimine on teinud sellest ettevõttest eeskju, kuidas väike ettevõtte kannab suurt vastutust.

Tänuummardus 2024 - Taavi Stomma

Tiitel omistatakse füüsilisele isikule, kelle pikaajaline tegevus ja aktiivne panus Hiiumaa majandusellu on olnud märkimisväärne ning kelle algatusvõime on eeskjukuks ettevõtjate nooremale põlvkonnale.

Taavi Stomma on aastakümneid kandnud ja arendanud Hiiumaa ehituspärandit kindlal ja hoolival viisil. Tema austus pärandi vastu ning lai silmaring on aidanud luua turvalised, läbimõeldud ja kaunid inseneritehnilised lahendused, mis peavad ajaproovile vastu. Oma põhjalikkuse ja eeskjuga on ta toetanud nooremat põlvkonda ning tugevdanud kohaliku kogukonna enesekindlust. Kuigi tema visiitkaardiks on tagasihoidlikkus, kannab ta endas austust aja ja materjali vastu ning aktsepteerib oma ala meistrina vaid üht mõõtühikut - vastutust.

Aasta tegija 2024 – OÜ Vilton Hiiu

Tunnustame 2024. aastal edukalt majandanud Hiiumaa ettevõtet.

„Aasta tegija“ valimisel on viimased 10 aastat kasutatud metoodikat, milles võetakse arvesse ettevõtete eelmise aasta käivet, käibe kasvu, ärikasumit ja ärikasumi kasvu võrreldes üle-eelneva aastaga, omakapitali tootlikkust, tööjõukulusid. Metoodika koostamisel on eeskjukuks olnud Äripäeva erinevate TOP-ide metoodika.

Antud metoodika alusel valiti 2024. aasta edukaimaks ettevõtteks OÜ Vilton Hiiu – 2023. aastal asutatud ehitusfirma, mis keskendub elamute ja mitteeluhoonete ehitamisele Hiiumaal. Aasta olulisemate tööde hulka kuulusid Hiiu Konsumi / Hiiumaa Kaubamaja rekonstrueerimise lõpetamine, Paluküla olme- ja teenindushoone ehitus ning Käina hivi- ja kultuurikeskuse uuendamine.

Aasta alustaja 2024 - HRHooned OÜ

Tunnustame kuni kolm aastat Hiiumaal tegutsenud ettevõtet uuendusliku idee või võimsa alustamise eest 2024. aasta tulemuste baasil.

„Aasta alustaja“ tiitli määramisel hinnatakse viimase kolme aasta jooksul alustanud ettevõtete eelmise aasta käivet ja töötajate arvu. Nende näitajate põhjal osutus silmapaistvaimaks alustajaks HRHooned OÜ. 2022. aastal asutatud ettevõtte tegutseb Kassaris ning keskendub elamute ja mitteeluhoonete ehitusele. Juhatuse liikmed Ants Kirsi ja Jako Kaups on koos oma meeskonnaga üles näidanud tugevat ettevõtlikkust ja teotahet, mille tulemusel on HRHooned kujunenud kiiresti arvestatavaks tegijaks Hiiumaa ehitussektoris.

Analüüsi andmed ja selgitused

Elmo Harjak on koostanud Hiiumaa ettevõtluse sektorite ja ettevõtete andmete numbrilise analüüsi perioodil 2020–2024. Töö alusandmeteks on äriregistrist saadud Hiiumaa ettevõtete majandusnäitajate andmebaas aastatel 2020–2024. Andmebaasi on korrastatud järgmiselt:

- Ettevõtluskeskkonna ja -struktuuri analüüsimisel on allikatena kasutatud lisaks äriregistri andmetele ka statistikaameti andmeid. Peamise andmebaasina on kasutatud äriregistri andmeid. Ettevõtteid on grupeeritud sektoriteks nende põhitegevusala EMTAK koodide alusel, kõrval-tegevusalade EMTAK koodide pole arvestatud. Kui ettevõtte põhitegevusala on erinevatel aastatel erinev, siis on andmed kajastatud erinevate tegevusalade all.
- Äriregistri andmed ei sisalda füüsilisest isikust ettevõtjate andmeid. Majandussektorite analüüsi puhul ei ole FIE-de majandusnäitajate suurus oluline, kuna moodustab (2020. aasta statistikaameti andmete põhjal) ettevõtluse käibest 3,7% ja nende andmete kättesaamine on keeruline.
- Majandusaasta lõpu erinevus (nt osadel ettevõtetel 30.06.) põhjustab aruannete hilisema esitamise kohustuse, mistõttu selliste ettevõtete andmed 2023. aasta kohta puudusid. Korrigeerimiseks on nende ettevõtete andmed nihutatud (2022. andmed on tõstetud 2023. aastale).
- Ülevaates pole kajastatud MTÜde ja SAde andmeid.
- Valdkonna nimetused vastavad EMTAK tähistusele ja sõnastusele, näiteks „Plastitööstus“ on ülevaates nimega „Kummi- ja plastitööstus“. Praeguses majandusülevaates on kasutusel pisut muutunud EMTAK 2025 sektorite jaotus.

Käesolev ülevaade sisaldab ainult Hiiumaale registreeritud ettevõtteid, sest äriregistri päringu andmed sisaldavad vaid Hiiumaa maakonda registreeritud ettevõtete andmeid. Sellega seoses peab välja tooma olulised erisused, mis ei kajastu või kajastuvad moonutatavalt koostatud ettevõtlus-statistikas:

- Suuremateks näideteks on AS EstPak Plastik, OÜ Lade, OÜ ISC International, OÜ Korrashoid ja OÜ Pakpoord, mille tegevus toimub olulisel määral või täielikult väljaspool maakonda. See loetelu ei ole lõplik, sest paljude väiksemate ettevõtete (eriti ehitussektor) tegevus toimub samuti väljaspool maakonda.
- Hulgi- ja jaekaubanduse sektori kõik Hiiumaal tegutsevad ettevõtteid ei ole registreeritud Hiiumaa maakonda ja nende käive ei kajastu käesolevas ülevaates (Rimi ja Selver).
- Põhitegevusalana märgitud EMTAK koodide muutumise mõju. Iga olulise ettevõtte põhitegevusala muutus võib avaldada mõju ka sektorite eri aastate võrdlusele.

Masspäringu tulemusena saime 1235 ettevõtte andmed. Masspäringu koostamise hetkel, 28. augustil 2025 olid esitamata ca 10% ettevõtete 2024. majandusaasta aruannetest. Nende ettevõtete andmed ei kajastu seetõttu käesolevas ülevaates.

Kui võrrelda käesoleva analüüsi andmeid statistikaameti andmetega, siis peab tunnistama, et statistikaameti maakondlikud andmed on aastatega täpsemaks läinud ja vastavad päris täpselt käesoleva ülevaate andmetele. Kaks probleemi avaldatud andmetega siiski on: ajaline nihe ja andmete detailsus. Statistikaameti 2023. aasta ettevõtete andmed on avaldatud veebruaris 2025 ja lisaks ei ole praegu maakondade andmebaasis veel võimalik eraldada erinevate sektorite andmeid.

Keskmise palga andmetes on lahknevus, kuna majandusülevaates on kajastatud ainult ettevõtete palgad, samas kui Statistikaamet võtab arvesse ka kohaliku omavalitsuse ja riigi ametikohtade palkasid.

HIIUMAA

